...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-hээ гарана | № 282 (13598) | 1971 оной ноябриин 28, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

„МОЛНИЯ-2" НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

Дэлхэйе тойрон ниидэхэ хэмэл одонуудые хэрэглэн, хэлхеэ холбооной түхеэрэлгэнүүдые саашадань хүгжөөхэ программын үндэhөөр, бортовой ретрансляционно аппаратуратай «Молния-2» гэжэ хэлхеэ холбооной хэмэл одон Советскэ Союзhaa ниидхүүлэгдэжэ, холо дээгүүр түхэреэлэн дабшаха замда гаргагдаба. Тус аппаратура сантиметр үргэнтэй долгин дээрэ хүдэлхэ арга олгохо байна.

«Молния-2» гэжэ хэлхеэ холбооной хэмэл одон Советскэ Союз доторхи телефонно-телеграфна алас холын радио-холбооной оньhон түхеэрэлгэ ашаглаха, СССР-эй Түбэй телевидениин программануудые «Орбитын» ба уласхоорондын харилсаа холбооной пунктнуудта дамжуулха зорилготой. Энэ хэмэл одон бүмбэрсэгэй хойто хахадта саада захань 39.350 километр зайда, бүмбэрсэгэй урда хахадта наада захань 460 километр зайда ниидэхээр замбуулинай замда гаргагдаа.

Энэ хэмэл одон дэлхэйе 11 час 36 минутын туршада нэгэ дахин эрьенэ, 65,4 градус hөөлжүү замаар дабшана.

Телевидениин программаар дамжуулха ба олон каналтай алас холын радио-холбоо бэелүүлхэ аппаратураhaa гадна, командно-хэмжэлгын бүлэг аппаратуранууд, тэрэ зүг шэгые олохо, замыень тодорхойлхо, шухала элшэ үзэхөөр хангаха түхеэрэлгэнүүд хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

«Молния-2» гэжэ хэмэл одоор дамжуулан, хэлхеэ холбооной сеанснууд хараалагдаhан программын ёhoор үнгэргэгдэжэ байха.

...АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА, ТЭДЭНЭЙ ЗОЛ ЖАРГАЛАЙ ТУЛАДА

...ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СОЮЗАЙ СОВЕДЭЙ БА НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДЭЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ ХАМТЫН ЗАСЕДАНИ

...КРЕМЛЬ. Орон доторхи ...гай дээдэ зургаан — ...ховно Совет эндэ гур... хүдэлмэрилжэ байна. ... парти хатуужан ... ленинскэ хараа ...манай оронииe хү...ртиин XXIV съезд... КПСС-эй Центральна Ко...лүүлhэн уласхоорондын ... тухай КПСС-эй ЦК-...льна секретарь нүхэр ...евэй элидхэлээр ЦК-гай ...талан абаhан тогтоолые ... ехэ баяртайгаар уг...путадууд хэлэбэ. КПСС-... гадаадын-политическэ ...е бүхы коммунистнууд, ...рад hайн ойлгоно, нэгэн ... дэмжэнэ.

... 26-най 15 час. СССР-... Соведэй Союзай Сове...циональностьнуудай Со...лэй хамтын заседани ...э ордон соо нээгдээ.

...а нүхэд Г. И. Вороно... Гришинэй, А. П. Кири... Н. Косыгинай, Д. А. ... Т. Мазуровай, Н. В. ... Д. С. Полянскиин, А. Н. Шелепинэй, П. Е. Шелестын, В. В. Щербицкиин, Ю. В. Андроповой, П. Н. Демичевэй, П. М. Машеровэй, М. П. Мжаванадзын, Ш. Р. Рашидовай, М. С. Соломенцевой, Д. Ф. Устиновай, И. В. Капитоновой, К. Ф. Катушевай, Б. Н. Пономарёвой ерэхэдэнь, депутадууд ба айлшад нэрьемэ, удаан альга ташалгаар угтаба.

Палатануудай хамтын заседаниие Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **Я. С. Насреддинова** нээгээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. Н. Косыгин** тэндэ байгшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, СССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэб тухай, СССР-эй арадай ажахые 1972 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай асуудалнуудаар түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

Энээнэй hүүлээр СССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэб тухай хуулиие депутадууд баталжа эхилээ.

Шэнэ табан жэлэй түсэб тухай Совет Социалис Республикануудай Союзай хуулиие сесси палата бүхэндэ дуугаа үгэлгын үндэhөөр, нэгэн hанаалтайгаар баталан абаба. Зал дотор нэрьемэ шанга альга ташалган болобо. Манай Эхэ оронииe бүри гайхамшаг жабхалан болгохо, экономическа ба оорыгөө хамгаалха хүсэ шадалыень улам бэхижүүлхэ, ажалшадай баян дэлгэр, болбосон байдалые бүри ехээр арьбадхаха зорилготой коммунис байгуулалтын асари ехэ шэнэ программые депутадууд ба айлшад бүрин hайшаажа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ. Коммунистнуудай сэсэн мэргэн партиин хүтэлбэрилдэг совет арад хараалhан түсэбүүдээ амжалтатай дүүргэхээр зоригжонхой. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын оной даабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ гайхамшаг илалтануудые хангаха зорилготой шэн зоригто ажалаараа дээрэ хэлэгдэhые үдэр бүри тодоруулан харуулна.

Тиин юhэдэхи табан жэлэй түсэб баталагдаба! Энэмнай хуулиин хүсэтэй, бүхы совет хүнүүдэй ажабайдалай, тэмсэлэй ба ажалай хуули болоо.

Удаа тээнь палата бүхэндэ дуугаа үгэлгын үндэhөөр, СССР-эй арадай ажахые 1972 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай хуулиие депутадууд нэгэн дуугаар баталан абаа.

СССР-эй финансын министр депутат **В. Ф. Гарбузов** СССР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджет тухай, СССР-эй 1970 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоон тушаа түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

СССР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджет түсэблэлгын-бюджетнэ ба hалбаринуудта хабаатай комиссинуудта hайтар хаража үзэгдэhэн, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседанинууд дээрэ үгэ хэлэhэн бүхы депутадуудай зүгhөө бүрин hайшаагдаhан байна. Шэнэ бюджеднай социалис экономико хүгжөөхэ, ажалшадай байдал улам hайжаруулха, Совет гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бүри ехээр бэхижүүлхэ асуудалнуудаар партиин XXIV съездын гаргаhан шиидхэбэринүүдhээ эшэ үндэhэтэй зорилгонуудта бүрин харюусана гэжэ депутадууд тэмдэглээ.

Түсэблэлгын-бюджетнэ ба hалбаринуудта хабаатай комиссинууд олзо оршын талаар орохо мүнгэнэй хэмжээе 120 миллион түхэригөөр нэмээхэ, мүн союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй зууршалгануудые хараада абалсан, нэмэжэ олдоhон мүнгэ зөөриие hургуулинуудай, больницануудай, социальна, соёлой ба бусад эмхи зургаануудай хэрэглэмжэ хангаха, городуудай, районно центрнүүдые болбосон болгохо, мүн бусад зорилгонуудта зорюулагдаха гаргашануудые нэмээхын тула хэрэглэхэ гэhэн дурадхалнуудые оруулаа.

Эдэ дурадхалнуудые СССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, зүбшөөн абажа боломоорто тоолоно гэжэ элидхэхыемни намда даалгаа.

Түсэблэлгын-бюджетнэ ба hалбаринуудта хабаатай комиссинуудай, депутадуудай табиhан бүхы асуудалнууд СССР-эй Финансын министерствэдэ анхаралтайгаар хаража үзэгдэхэ, тиигээд СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ элидхэгдэхэ байха. Эдэ асуудалнуудаар абтаhан хэмжээнүүд депутадуудта мэдээсэгдэхэ.

Совет арад КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые өөhэдынгөө тон шухала хэрэгтэ тоолоод, тэдэниие бэелүүлхын тула угаа ехэ эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна. Энэ ушар 1972 оной түсэб ба бюджет амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ гэhэн бата этигэл түрүүлнэ.

Манай орон Коммунис партиин хүтэлбэреэр коммунис общество байгуулха агууехэ түсэбүүдые бэелүүлгын замаар ехэ, шэнэ алхам хэхэ байха гэжэ министр түгэсхэл дотороо хэлэбэ.

СССР-эй Верховно Совет палата бүхэндэ дуугаа үгэлгын үндэhөөр, Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ ба hалбаринуудта хабаатай комиссинуудай дурадхалнуудые хараада абалсан, СССР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджедые олзо оршын талаарнь—**173.814.926** мянган түхэриг, гаргашын талаарнь — **173.614.801** мянган түхэриг, олзо оршонь гаргашануудhаа **200.125** мянган түхэригөөр дээшээ байхаар баталба.

СССР-эй 1972 оной бюджет тухай хуули, тэрэшэлэн СССР-эй 1970 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоон тушаа тогтоол нэгэн дуугаар баталагдан абтаба.

Сесси зүблэхэ зүйлэйнгөө hүүлшын асуудалые зүбшэн хэлсэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталжа захалаа. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь депутат **М. П. Георгадзе** энэ асуудалаар элидхэл хэбэ. СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сессиhээ хойшо үнгэрhэн үе соо СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Конституциин эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, СССР-эй Верховно Соведээр баталагдаха ёhотой Указуудые гаргаhан байна гэжэ мэдээсэбэ. Эдэ Указуудай зайлашагүй гаргагдаха ёhотой байhые элидхэлшэ тодорхойлон тайлбарилаа.

Верховно Совет СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталба, зохихо хуулинууд ба тогтоолнуудые гаргаба.

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиин зүблэхэ зүйл дүүрээ. Сесси тараба гэжэ соносхогдоо.

(ТАСС).

ССCР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ ...ПУТАТ А. Н. КОСЫГИНАЙ ХЭЛЭҺЭН ТҮГЭСХЭЛЭЙ ҮГЭ

...нүхэд депутадууд! ...ьностьнуудай Совет ба ... 1971—1975 онуудта ...дай ажахые хүгжөөхэ ... түсэб ба 1972 оной тү...лаhаань зүбшэн хэлсэ...

...жэлгэ нэгэн hанал бо... үнгэрхэ, совет арадай ...итическэ эбдэршэгүй ...Ленинэй партиие тойроод ...тай байhыень харуу...

...дай хэлэhэн үгэнүүд ...эй хүсэ шадалые саа...жүүлхэ, совет арадай ... ба культурна эрилтые ...ээр хангаха тухай хү...ээр нэбтэрэнхэй байба. ... үйлэдбэриин ашаг ...ргохо, нэн түрүүн ажа...е дээшэлүүлгын асуу... анхарал хандуулаа. ...асуудалнууд манай эко...д түргөөр хүгжөөлгын ...эсэл болоно. Ниитын ...сые дээшэлүүлхэ та...элжэ түсэбэй ёhоор ... ябуулга хадаа коллек...рилгын шата бүхэнэй ...хубинь болохо ёhотой. ... барилга хэхэ про...ото дээрэнь дүүргэhэн...риин хүсэнүүдые саг ... ашаглалгада оруулhан...элэй түсэбэй амжалта...ргэгдэхэ байhан тухай ...ууд хэлэбэ гээшэ. Ба... хүдэлмэриие саашадань ...рүүлхэ шухала байhан ...тэмдэглэгдээ.

... организацинуудай ма...техническэ бааза бэхи...р түсэб дотор гори...энүүд хараалагданхай. ...ай бэелүүлхэ зорилго...ижүүрэйнгээ талаар бүри ехэ, техническэ талаараа бүри орёо болоно. Энэ ушарhaa захил хэhэн министерствэнүүдтэ, научна шэнжэлгын ба проектнэ организацинуудта барилгын министерствэнүүдтэй хамжажа хүдэлмэрилхэ эрилтэ табигдана. Имагтал иимэ хамжаан, бэе бэедээ туhалалсалга барилгын орёо асуудалнуудые түргөөр шиидхэхэ арга олгохо байна.

Ондоо ямаршье hалбарида орходоо барилга дээрэ ажалай эмхидхэл зүбөөр табиhанhaa амжалта ехээр дулдыдадаг гээшэ. Барилга бүхэн—шэнэ ажахы ха юм, үйлэдбэриин шэнэ харилсаануудтай болодог. Барилгын үйлэдбэриин бүхы эмхидхэлые hайжаруулха, барилгын техникые зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха зорилго барилгашадай урда табигданхай бшуу.

Капитальна hомололго дээшэлүүлхэ тухай депутадуудай оруулhан дурадхалнууд тушаа хэлэхэ болоо hаа, энэ асуудалые нягта наринаар, бүхы талаhаань баримтатайгаар хараха хэрэгтэй. Капитальна барилгын талаар табан жэлэймнай программа гайтай ехэ, тэрэнэй дүүргэлтэдэ ехэ хүсэн хэрэгтэй гэжэ хэлэхэ шухала.

Хэрбээ үнгэрhэн табан жэлдэ капитальна hомололго 354 миллиард түхэриг байhан hаань, юhэдэхи табан жэлдэ тэрэмнай 501 миллиард түхэриг болгогдоhон. Тогтоогдоhон энэ хэмжээе бүри ехэ болгобол, капитальна hомололго ба бии байhан материальна, финансова, ажалай нөөсэнүүдэй хоорондохи тэнсүүри алдагдаха болоно.

Ушар иимэhээ түсэбөөр хараалагдаhан капитальна hомололгын мүнгэ зөөри ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, барилгын үнэ сэн хямдаруулха, үйлэдбэриин хүсэнүүдэй ашаглалгада үгтэхэ болзорыень түргэдхэхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаха ёhотой. Ондоогоор барилгашадай ажалда амжалта туйлагдахагүй.

КПСС-эй XXIV съезд арадай ажахые шууд түргөөр хүгжөөхэ хараа шугам тодорхойлоод, материальна үйлэдбэри саашадань хүгжөөхэ гол арга зам заажа үгөө. Тодорхойгоор хэлэбэл, ашаглагдажа байhан предприятинуудай хүсые hайнаар хэрэглэхэ, тэдэниие шэнэдхэн хубилгаха ба техническэ шэнэ түхеэрэлгээр хангаха хэрэгтэй. Энэ талаар ехэ арга боломжотойбди, энээндэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал нэн түрүүн хандуулагдаха ёhотой. Энэ хадаа манай табан жэлэй түсэбэй үндэhэ hууридa хабаатай хэрэг.

Гэбэшье табан жэлэй түсэбэй дүүргэгдэжэ байха үедэ капитальна hомололгодо нэмэлтэ мүнгэ зөөри хэрэгтэйшье боложо магад. Энэ асуудал жэлэй түсэбтэй хамта харагдажа, арьбалалта ба түсэбэй үлүүлэн дүүргэгдэhэн ашаар олдоhон нэмэлтэ нөөсын хэмжээгээр шиидхэгдэхэ байна. Энэ нэмэлтэ нөөсын хэмжээн hалбари, предприяти бүхэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ, үйлэдбэреэ ашаг үрэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ хубитаа ямараар өрүүлhанhaaнь дулдыдаха байна бшуу.

Палатануудай заседани дээрэ депутадууд табан жэлэй түсэбэй социальна программые нэгэн дуугаар hайшаагаа. Энэ программын дүүргэлтэ продукци үйлэдбэрилхэ, продукциин өөрын үные хямдаруулха, нөөсэ хэхэ, олзо оруулха талаар, богонёор хэлэбэл, тоогой ба шанарай бүхы дүнгүүдэй талаар табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэлгэhээ сэхэ дулдыдаха байна гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Түсэбтэ эдэ даабаринууд гансахан промышленностиин hалбаринуудаар бэшэ, харин предприяти бүхэнөөр дүүргэгдэхэ ёhотой.

Арад зоной хэрэглэмжын эд бараа элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилхэ гэhэн партиин урилада предприятинуудай коллективүүд бодото ажал хэрэгээрээ, дурсагдагша эд бараа түсэбhөө үлүүгээр үйлэдбэрилэн харюусана. Энэ эдэбхи үүсхэл бүхы хэмжээгээр hайшаан дэмжэгдэхэ зэргэтэй.

Хүн зоной хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар табан жэлэй түсэбэй даабариие эгээл доодо захын хэмжээн гэжэ харанабди. Хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтые хараада абан, жэлэй түсэбүүд соо дурсагдагша эд бараанай үйлэдбэри дээшэлүүлэгдэхэ, тиимэhээ министерствэ болон предприятинууд бэлэдхэлтэй байха ёhотой.

Зарим предприятинуудай муу шанартай продукци гаргадаг байhан тухай сесси дээрэ олон хүн тон зүбөөр шүүмжэлэл хэhэн байна.

Министерство, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй продукциин шанар тушаа асуудалнуудые ходо хаража, зохихо хэмжээнүүдые абажа байха, хүн зоной хэрэглэмжэдэ абтахаяа болиhон продукцинуудые үйлэдбэриhөө болюулха шухала.

Энэ хүдэлмэриие хаа-яа үнгэргэжэ болохогүй гэжэ үшөө дахин тэмдэглэнэб. Энэ хүдэлмэри үдэр бүри үнгэргэгдэхэ, арадай ажахын түсэб дүүргэлгын гол асуудал мүн.

Мүнөө үйлэдбэриин улам ехээр хүгжөөгдэжэ байhан үедэ продукциин шанар hайжаруулга ба тэрэниие гоёолгодо жэл ерэхэ бүри эрилтэ ехээр табигдана. Муу шанартайгаар гаргагдаhан продукци наймаанай организацинуудта абтахагүй. Тиимэ продукци үйлэдбэрилдэг предприятинуудай коллективүүд экономическа бэрхэшээлтэ байдалда орохо байна.

Манайда үйлэдбэрилэгдэдэг бүхы эд бараан шанарайнгаа талаар оронойнмнай, мүн дэлхэйн эрхим hайн шанартай эд хэрэгсэлhээ дутаха ёhогүй.

Олохон депутадууд зарим министерство болон зургаануудые шүүмжэлбэ. Шүүмжэлэлдэ ороhон асуудалнууд гэхэдэ, үйлэдбэри түүхэй эдээр, материал болон техникээр хангалга, үйлэдбэриин барилгануудые түргэдхэлгэ, тэрэшэлэн арадай ажахын hалбаринууд ба оронойнмнай районуудые хүгжөөлгын бусад асуудалнууд болоно.

Тэрэшэлэн шэнэ, улам hайжаруулагдаhан продукци үйлэдбэридэ оруулха асуудал тон удаанаар шиидхэгдэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ. Эдэ ажаглалта ба дурадхалнууд анхаралтайгаар харагдажа, зохихо хэмжээнүүд абтаха байна.

Верховно Соведэй палатануудай түсэблэлгын бюджедэй ба hалбариин комиссинууд 1972 ондо наймаалагдаха эд бараанай түсэбые 117,5 миллион түхэригөөр. гүрэнэй бюджедэй оршые 120 миллион түхэригөөр дээшэлүүлхэ дурадхал энэ сесси дээрэ оруулаа. Городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, hургуули, больница, социально-культурна зургаануудай байра үргэдхэхэ ба заhабарилха, хэрэгсэл ба түхеэрэлгэ худалдан абахын тула союзна республикануудай бюджедэй гаргашые дээшэлүүлхэ тушаа дурадхалнуудые комиссинууд оруулаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет эдэ дурадхалнуудые хаража зүбшөөгөөд, бултыень бэелүүлгэдэ абаха гэжэ тоолоно. Верховно Соведэй баталан абаhанай hүүлээр 1972 оной арадай ажахын түсэб ба бюджедтэ хэрэгтэй хубилалтанууд оруулагдаха.

Союзай Соведэй түсэблэлгын бюджетнэ комиссиин нэмэлтэ элидхэл соо трактор болон автомашинануудта запчастьнууд ехээр дуталдана гэжэ тэмдэглэгдээ. Энэ зүб ажаглалта. Запчастьнуудай үйлэдбэриие горитойгоор дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэй түсэб соо хараалагдаhан даабари арадай ажахын эрилтые hайнаар хангаха арга олгохо бэзэ. Машина бүтээлгын министерствэнүүдтэй хамта энэ хүдэлмэри саашань үргэлжэлүүлхэ даабари СССР-эй Госпланда үгтэнхэй.

Машина бүтээдэг заводууд өөhэдынгөө талаhaa бүтээн гаргадаг машинануудтаа запчастьнуудые нэмэжэ гаргаха арга боломжо олохо уялгатай. Бүтээн гаргадаг машинануудай ашаглагдаха болзор соо гүйсэд хүрэхэ запчастяар хангахын түлөө предприятинуудай харюусалга дээшэлүүлэгдэхэ ёhотой.

Арадай ажахые хүгжөөлгын бусад асуудалнуудаар комиссинуудай оруулhан дурадхалнууд хаража үзэгдөөд, hүүлдэнь зохихо шиидхэбэринүүд абтаха байна.

Манай партиин XXIV съездын Директивэнүүдтэй гүйсэд тааралдуулагдаhан юhэдэхи табан жэлэй түсэб совет арадай аша туhын эрилтэдэ гүйсэд харюусана. Тэрээн дотор экономическа ба социальна зорилгоор научна үндэhэ hууритайгаар тодорхойлогдонхой, тэдэниие бэелүүлхэ арга замууд хараалагданхай.

Совет хүнүүд юhэдэхи табан жэлэй түсэбые hайшаан дэмжэхэ зуураа, шэн зоригто ажалаар туйлагдаха шэнэ зорилгонуудые hайн мэдэрнэ. Коллектив бүхэнэй, совет хүн бүхэнэй ажалай ашаг үрэ ехэтэй байха бүри партиимнай табиhан зорилгонууд бүри амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ. Социалис байгуулалтын айхабтар ехэ творческо хүсэн, асари ехэ арга боломжонууд, оломиллион хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенциин үргэн далайсата эдэбхи үүсхэл туйлаха амжалтымнай арга нүхэсэл боложо үгэнэ.

Табан жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө совет арадай тэмсэлые интернациональна уялга дүүргэлгын hайн hайхан жэшээ, эб найрамдал бэхижүүлгэ ба социальна хүгжэлтын хэрэгтэ ехэ туhа нэмэри гэжэ түрүү хүн түрэлтэд харана. Табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ Советскэ Союзай уласхоорондын байдалые саашадань бэхижүүлхэ, социализмын капитализмтай экономическа мүрысөөндэ шэнэ амжалта туйлаха хэрэгтэнь туhалха байна. Табан жэлэй дүүргэлтэ хадаа Советскэ Союзай экономическа ба оборонно хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлгэдэ, совет арадай ажабайдалай шэнэ хүгжэлтэдэ коммунизм байгуулха замаар дабшалтын ехэ алхам болохо.

Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро манай арад агууехэ амжалтануудые оло дахин туйлаhан гээшэ. Юhэдэхи табан жэлэй түсэбые совет арадай амжалтатайгаар дүүргэжэ, Ленинэй Агууехэ үзэл сурталай мандахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ оруулалта хэхэ байhандань бидэнэр гүнзэгыгөөр этигэнэбди. **(Үни удаан үргэлжэлhэн альга ташалган).**

...ДОГОВОРТО ХАБААДАДАГ ГҮРЭНҮҮДЭЙ ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ ЗҮБЛӨӨНДЭ

...далай ба харилсаанай асуудалнуудаар бү... зүблөө зарлалгада бэлдэлгэтэй холбоотой ...е зүбшэн хэлсэхын тула Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн Варшавада байгша оной ноябриин гушанhaa декабриин нэгэн хүрэтэр үнгэргэгдэхэнь.

...Үдын авиазаводой ...Кудряшовой ...дэг ком...луушуулай ... юhэдэхи ...лэй түрүү...дэ эршэтэй ...гаар хү... байнхай. ...игадынхид ...элэй түсэ... жэл соо ...гэhэн уял... Мүнөө бри... залуушуул ... түсэбөөр ...

... ДЭЭРЭ: ... Кудряшов, ... гэшүүн ... Тихонов.

...ДУЕВАЙ фото.

ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭ ҺАЙНААР БЭЛДЭХЭ ШУХАЛА

Ороохо тарянай үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, бэлдэхэ хүдэлмэри Захааминай, Зэдын, Яруунын, Сэлэнгын аймагуудай ажахынуудта илангаяа аали нобшоор ябуулагдана. Энэ талаар мүн Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй аймагууд гээгдэлдэ оронхой. Зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд үрэhээ шалгуулхые лабораторидо эльгээнгүй байжа, бодото байдалые элишэлхэ, үрэhэнэй хэр ургаха хүсэтэй байhые тодорхойлхо хэрэгтэ тодхор ушаруулна.

Олохон аймагуудта зарим ажахынууд гээгдээд, нэгэн доро үрэhээ шалгуулхые эльгээжэ, гүрэнэй үрэhэнэй инспекциин хүдэлмэридэ бэрхэшээл тохёолдуулна, үрэhэнэй шанар түргэнөөр тодорхойлхо аргагүй болгоно.

Зэдын, Яруунын, Захааминай, Хэжэнгын, Хориин болон бусад хэдэн аймагуудай ажахынууд үнгэрhэн намарай дулаан сагые хүсэдөөр хэрэглээгүй, үрэhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэреэ гэдэргэ татаа. Бүхы аймагуудта тооной ороохо сэбэрлэхэ машинанууд орой нэгэ халаанда ,бүтээсэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ. Загарайн аймагай «Гигант» колхозой нэгэ отделенидэ ороохо сэбэрлэхэ ОС-4,5 машинань hаял, ноябриин эхеэр заhабарилагдаhан байха юм. Иимэ баримтанууд бусадшье аймагуудта үзэгдэнэ.

Ноябрь hарын түрүүшын хахадта дулаан байбашье, республика дотор оройдоо 157,6 мянган центнер таряан сэбэрлэгдээ. Энэнь машина бүридэ миил 25 центнер хүртэнэ. Улаан-Үдын аймагай Ивалга талын ажахынуудта нэгэшье центнер орооhон энэ үедэ сэбэрлэгдээгүй байшоо. Мүн Кабанскын аймагта арайхан гэжэ 2200 центнер, Хоридо—400 центнер сэбэрлэгдээ.

Олохон аймагуудта урдынхидал адли үрэhэ хүрэнгэ hайн шанартайгаар сэбэрлэхэ хэрэгтэ агрономууд үдэр бүри анхарал табинагүй. Энэ ушарhaa сэбэрлэгдэhэн үрэhэнэй аяар 31600 центнерынь элдэб холисотой байжа, тарилгын шанарта хүрөөгүй. Мууса сэбэрлэгдэhэнэй ушагhaa Кабанскын аймагта 5488 центнер, Түнхэндэ—4000, Хэжэнгын, Яруунын аймагуудта — 4500 центнер үрэhэн гологдоо. Улаан-Үдын аймагай гансахан «Коммунизм» колхоздо 3250 центнер үрэhэн сэбэр бэшэ байшоо.

Яруунын, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Түнхэнэй аймагуудта нилээд ехэ үрэhэниинь ургаха хүсэ багатай байна. Саашадаа үбэлэй хүйтэндэ үрэhэнэй энэ шанарынь бүри hуларжа магад. Тиимэhээ энээндэ hанаа зобомоор байhаниинь элитэ. Илангаяа шииг ехэтэй байhан дээрэhээ үрэhэнэй ургаха хүсэниинь доошолно бшуу. Мүнөө үедэ республика дотор аяар 77664 центнер үрэhэн шииг ехэтэй байна. Түнхэнэй аймагта шалгагдаhан үрэhэнэйнь 70 процент, Улаан-Үдын аймагта—62, Прибайкалиин аймагта—68, Хяагтын аймагта — 62 процентнь шииг ехэтэй дээрэhээ гологдонхой. Тэдэ аймагуудта үрэhэнэй таряа хатааха хэмжээн абтанагүй, олохон ажахын хүтэлбэрилэгшэд энээниие хэрэггүй дээрэ тоолоно. Энэ тон буруу. Жэшээнь, Эрхирэгэй совхозой Онохойн отделенидэ үрэhэ машинаар хатаахадаа термометр хэрэглэнгүй, харин шүдөөрөө жажалжа үзэдэг байшоо. Иигэжэ үрэhэ хатаахада юун hайн байхаб ,даа.

Үрэhэнэй таряае ааляар, шанар муутайгаар бэлдэжэ байhанай ушарhaa республика дотор оройдоо 68000 центнер ороохон тарилгын шанарта хүргэгдөө. Сэлэнгын аймагта үрэhэ таряан тарилгын шанарта хүргэгдэнэгүй. Мүн Хурамхаанай, Захааминай, Прибайкалиин, Ивалга талын, Хориин, Кабанскын аймагуудай ажахынуудта үрэhэ тарилгын шанарта хүргэхэ хэрэг урагшаа ябанагүй.

Республикын колхоз болон совхозууд үрэhээ түргэн болзорто сэбэрлэжэ дүүргэхэ хэмжээ абаха ёhотой. Иимэ арга боломжонууд хаа хаанагүй бии.

В. ТАРАСОВА,
республикын үрэhэнэй гүрэнэй инспекциин начальник.

ЭКОНОМИКО МЭДЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

Ажалшадай экономическа эрдэм мэдэрэл һайжаруулха тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй абаһан тогтоол соо партийна организацинуудай үмэнэ ехэхэн зорилгонууд табигданхай.

Энэньшье ойлгосотой. Экономическа һуралсалай гол зорилго гэбэл, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, тэдэнине ажалда болон социалис зөөридэ коммунис ёһоор хандадагаар хүмүүжүүлхэ хэрэг болоно.

Коммунистнуудай нүлөөн доро ажалшадай экономическа эрдэм мэдэрэл хэр зэргэ дээшэлнэб, КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан партиин экономическа хараа шугам бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэд хэр олооро оролсоноб—энээниие Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой партийна организациин ажал хүдэлмэри дээрэһээ жэшээлэн харуулха хүсэлэнтэйбди.

Нэгэ жэшээ. Түсэбөөр хараалагдаагүй олон вагонууд заһабарилгада һаяар ерэхэнь гэһэн мэдээсэл электро-вагонно цехэй начальник А. С. Курганский абаба. Һаяхан байгуулагдаһан цех ехэ оролдолгын ашаар лэ түсэбөө дүүргэдэг болоод, олзо доход оруулжа, материальна урмашуулгын фондтой боложо байһан юм. Тиимэһээ үйлэдбэриин шэнэ даабари дүүргэгдээгүй болбол, цехэй экономическа байдал муудаха байгаа бшуу.

Яалтай гээшэб? Энээн тухай завод дээрэ ургаһан мэргэжэлтэ-хүтэлбэрилэгшэ, цехэй партийна бюрогой секретарь, партийна хүдэлмэридэ дүй дүршэлтэй болоһон слесарь нүхэр Ковалевтой зүбшэхэеэ ерээ һэн.

— Үдын забһарлалгада коммунистнуудаа суглуулжа, хөөрэлдөө, нэгэ аргыень олохол байхабди, хамтаараал зүбшэебди,—гэжэ парторгнь хэлэбэ.

Коммунистнуудай суглархада партийна организациин секретарь цехтэ тохёолдоһон байдал тухай хөөрэжэ үгөөд, өөрынгөө мэдээсэл ниимэ үгэнүүдээр дүүргээ һэн:—Манда туһалхаар олон хүдэлмэришэдые заводой дирекци эльгээхэмнай гэнэ. Теэд маанадта дан лэ хүндэ болохо бэшэ гү. Цехнай ажахын тоосоондо оронхой гэжэ таанад мэдэнэ ха юмта. Бодоод, зүбшөөд үзэел, магад өөһэдынгөө хүсөөр энэ нэмэлтэ даабари бэелүүлжэ шадаха бэшэ гүбди?

Суглаан ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. Секретарьнай юу хэлэхэеэ һанааб, ямар бодолтойб гэжэ коммунистнууд һайса ойлгобо. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, вагонуудай заһабарилга түргэдхэхэ талаар тэдэнэр олон дурадхалнуудые оруулжа, өөһэдынгөө хүсөөр лэ нэмэлтэ даабари дүүргэхэ гэжэ хэлсэбэ.

Цехэй бүхы коллектив коммунистнуудайнгаа энэ шиидхэбэриие дэмжэжэ, даабаряа болзортонь дүүргээ һэн. Ондоо тээһээ нэгэшье хүн хабаадуулагдаагүй. Тус цехэй бюджет бэхижээ, материальна урмашуулгынь фонд ургаа.

Энэ баримта юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, ажал хэрэг тухайгаа коллективтээ саг доронь дуулгажа, шухала болоһон асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулхада амжалташье туйлагдадаг, экономическа ашаг үрэньшье ехэ байдаг.

Тус цех завод соогоо залуу, заводой шэнэдхэн үргэдхэгдэжэ байһан үедэ бии болоһон юм гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. Энээнэй урда тээ шэнэ үйлэдбэри һая бии болгогдожо байһан хадаа үлүүсэ ехэ гаргаша, гарзатай байха ёһотой гэжэ зарим хүтэлбэрилэгшэд тоолодог байгаа бшуу.

Теэд энэ цехэй начальнигаар залуу коммунист,— мэргэжэлтэ А. С. Курганский томилогдоһон байгаа. Парткомой гэшүүд тэрээндэ партийно-ажахын эдэбхитэдэй курсада оролсожо, КПСС-эй экономическа политикын асуудалнуудые, үйлэдбэри эрхилхэ, тэрэнэй ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалхыень дурадхаһан юм.

Түрүүшээр парткомой гэшүүн энэ цехтэ ходо ерэжэ, үйлэдбэритэйнь, түсэблэлгэтэйнь, ажалай эмхидхэлтэй ходо танилсажа, захяа заабари үгэжэ байгаа. Захиргаанай ажахын ажал ябуулга хинаха парткомой комиссиин гэшүүд эндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй алдуу эндүүе элирүүлжэ, дурадхалнуудаа оруулдаг һэн.

Үйлэдбэриин талмай, машина түхеэрэлгэ үрэ ехэтэйгээр ашаглаха арга боломжонууд тухай асуудалай зүбшэн хэлсэхыень цехэй хүтэлбэрилэгшэ, мүн партийна бюро коммунист — бригадирнуудта, мастернуудта дурадхаба. Һүүлээрнь энэ асуудал цехэй партийна суглаан дээрэ харагдаба.

Түрүүшээр социалис мүрысөөндэ гээгдэжэ ябаһан энэ залуу цех мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Заһабарилгын үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһанһаа 0,5 процентээр хямда болгохо гэһэн уялга түрүүшээр абаһан байбал, мүнөө 0,7 процентдэ хүргөөд байна.

Зүгөөр үйлэдбэриин бүхы участогуудаар хүтэлбэрилэгшэд ажал хүдэлмэридөө экономическа шэнжэлэл хэжэ шаданагүй.

Вагонно-кузовной цехэй коммунистнууд өөһэдынгөө начальник нүхэр П. И. Прокопьевые нэгэтэ бэнэ суглаан дээрэ шүүмжэлһэн байгаа. Заводой партийна комитет энэ шүүмжэлэлыень дэмжэжэ, цехтэхи ажал хэрэг тухай, социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай асуудал заседани дээрээ зүбшэн хэлсэбэ. Цехэй түхеэрэлгэнүүд заһабарилагдангүй ашаглагдана, цехэй начальник коллективэйнгээ ажал хүдэлмэри экономическа талаарнь шэнжэлнэгүй, үйлэдбэреэ саашадань хүгжөөхэ хараа түсэбгүйгөөр ажаллана гэжэ элирүүлэгдээ һэн.

Заводой партком коммунист Прокопьевто шанга донгодолго соносхожо, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые дары усадхаха, өөрынгөө экономическа эрдэм мэдэрэл дээшэлүүлхэ эрилтэ табиһан байна. Гадна энээн дээрэһээ өөһэдтөө тобшолол хэжэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ экономическа эрдэм мэдэрэлэйнь талаар тусхай шалгалта хэжэ, аттестат үгэхэ гэжэ шиидэбэ.

КПСС-эй райком үйлэдбэриин предприятинуудай партийна организацинуудай семинар һаяхан үнгэргэжэ, ажалшадай экономическа эрдэм мэдэрэл һайжаруулха тухай асуудалаар ехэ хөөрэлдөөн болобо. ЛВРЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо нүхэр Г. А. Репин кадрнуудай экономическа һуралсал партийна талаар хүтэлбэрилдэг дүй дүршэл тушаагаа элидхэһэн байна.

Завод дээрэ кадрнуудай һуралсаха олон һургуули, кружок, курса, семинарнууд байгуулагданхай. Цех, таһагуудай начальнигууд партийна эхин организацинуудай секретарьнартай хамта марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй партийно-ажахын эдэбхитэдэй факультедтэ һуралсана. Предприятиин экономико шэнжэлэлгэдэ партийна гэгээрэлэй бүхы системэдэ ехэхэн анхарал хандуулагдадаг болоо. Инженерно-техническэ, тоо бүридхэлтын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдажа, үйлэдбэри научна ёһоор хүтэлбэрилхэ, түсэблэлгэдэ математическа онол аргануудые хэрэглэхэ, предприятиин ажал ябуулгые экономическа талаарнь шэнжэлхэ асуудалнуудаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Коммунис ажалай һургуулинуудта, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курснуудта хүдэлмэришэд экономикын үндэһэ һуури шудална. Заводой хүтэлбэрилэгшэд, городой институдуудай научна хүдэлмэрилэгшэд лекци, элидхэлнүүдые уншана, хэшээл үнгэргэнэ.

Ажалшадай экономическа эрдэм һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой һүүлээр локомотив-вагон заһабарилгын заводто энэ хэрэг нилээд һайжаржа, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэтэй нягта холбоотой боложо байна.

Железнодорожно районой промышленна[...] приятинуудай партийна организацинуудай [...] тарьнартай семинар һаяхан ЛВРЗ-гэй ва[...] зовной цехтэ болобо. Үйлэдбэриин ашаг ол[...] шэлүүлхэ талаар олоһон дүй дүршэл ту[...] цехэй парторганизациин дэргэдэ байгуула[...] экономическа шэнжэлэлэй бюрогой түрүү[...] коммунист Л. И. Зверьков элидхэһэн байг[...]

Шэрэм шудхалгын цехэй партийна орг[...] циин үүсхэлээр заводой бүхы халаануу[...] рын дүн зүбшэн хэлсэгдэдэг болонхой. Ти[...] үнгэрһэн һарын үрэ дүнтэй сасуулдаг, ер[...] рада ямар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлх[...] дорхойлдог юм. Тиигэжэ хүдэлмэришэн бүх[...] номикын асуудалнуудтай танилсаха, өө[...] мүн цех, участогай хүдэлмэри шэнжэлэлг[...] баадалсаха аргатай болоно.

Олон хүдэлмэришэд өөрынгөө цех, пре[...] тиин ажал хэрэг тухай һайн мэдэнэгүй, ин[...] дээсэл хэгдэнэгүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай [...] соо тэмдэглэгдэһэн байгаа. Энэ дутагдал [...] хын түлада партийна комитет тусхай ту[...] бяа. Тэндэнь политинформатор, агитато[...] хаана, хэдыдэ, ямар асуудалаар хөөрэлдөө[...] гэхэб гэжэ хараалагданхай. Гадна тэдэни[...] рэгтэй тоо баримтануудаар хангана.

Ажалшадай экономическа эрдэм һайжа[...] талаар Ленинэй ордено ЛВРЗ-гэй парти[...] ганизациин бэелүүлжэ байһан түрүүшын х[...] нүүд һайшаалтай. Зүгөөр эдэнь түрүүш[...] алхам болоно, хэхэ юумэн үшөө ехэ.

КПСС-эй Железнодорожно райком энэ дү[...] шэлыень партийна бусад организацинуудта[...] гэрүүлхэ, районой ажалшадай экономическ[...] дэм бүри һайжаруулха хэмжээнүүдые абах[...] на.

В. ВО[...]
КПСС-эй Железнодорожно райко[...] нэгэдэхи секрет[...]

АМЖАЛТА ТУЙЛАЖА ШАДАХА

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ колхозойнгоо гэшүүдэй туйлажа байһан амжалтанууд тухай Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Н. Б. Бужинаев омогорхолтойгоор хөөрэн, түрүүшүүлэй нэрые нэрлэнэ.

Арба һарын дүнгөөр колхозой һаалишад һү үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй. Эндэхи олон хонишод һайн үрэ туйлажа шадаа. Эгээ бэрхэшүүлынь: Т-С. Ц-Д. Аюров, Д-С. Л. Будаев, Л. Д. Идамжапов, Р. Ж. Уланов гэгшэд колхозой Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдээ. Зарим ахалагша хонишод, жэшээлхэдэ, нүхэд Будаев, Аюров, Идамжапов гэгшэд һайн ажалайнгаа түлөө түлөөһэгүйгөөр мотоциклнуудаар шагнагдаа. Арба гаран хонишод 140—250 түхэриг мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Ноябриин эхеэр таряан ажал дээрэ хүдэлһэн механизаторнуудай, автомашинын жолоошодой дүн колхозой правлени ба партком согсолжо гаргаба. П. Ц. Гармаевай- хүтэлбэрилдэг. 3-дахи тракторно-таряан ажалай бригада мүрысөөндэ илаһанда тоологдоо. Тус бригадынхид бүхы талмайн гектар бүриһөө дунда зэргээр 17,3 центнер орооһо суглуулһан байна.

Түрүү механизаторнууд Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэбэ. Тэдэнэй дунда бригадир П. Ц. Гармаев, трактористнууд Н. Г-Н. Лыгденов, Ц. Д-Б. Лубсанов, колхозой чемпион комбайнер Ч. Ж. Бубеев гэгшэд бии. Түрүү тракторна бригадада 1000 түхэриг шан барюулагдаа, бригадирынь ВДНХ ошохо путевкоор шагнагдаа. «Восход» гэжэ маркын мотоцикл шангуудта нүхэд Лыгденов, Лубсанов, Бубеев гэгшэд хүртэбэ. Тэрэшэлэн ажалдаа шалгарһан 22 механизаторнууд үнэтэ бэлэгүүдые абаһан байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр хараалагдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада колхознигуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Тэжээл бэлэдхэл, ургаса хуряалгын үедэ бригада, агрегадуудта политинформаторнууд саг үргэлжэ ошожо, механизаторнуудтай хөөрэлдөө үнгэргэдэг, ажалайнь дүн гаргажа үгэдэг байгаа. Долоон хоног бүридэ «Сахилгаан», «Дайшалхы хуудаһан» гаргагдадаг һэн.

Зунай үедэ малшад, механизаторнуудай ажаһуудалай эрилтэ комплексноор хангагдажа байгаа юм.

Колхозой, аймагай ажал хэрэг харуулһан тусхай стенд соёлой байшанда түхеэрэгдэнхэй, ходо шэнэлэгдэжэ байдаг.

Социалис мүрысөө шэнэ онол аргаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд һаналаа табидаг, оролдодог боложо байна. Мүнөө колхозой мэргэжэлтэд мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. «Социалис мүрысөө саашадань улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» партиин Центральна Комитедэй тогтоол бүхы отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудта коммунистнуудай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тиигэжэ мүрысөө бүри үргэн дэлисэтэй, хүсэтэй болгохо хэмжээнүүд хараалагдаба. Гол анхарал хадаа абтаһан уялгануудай дүүргэлтэ хангаха эрхэ байдал колхознигуудта бии болгохо хэрэгтэ хандуулагдана.

Мүнөө 1972 ондо бэелүүлхэ уялганууд абтанхай. Хүн бүхэн өөрынгөө шиидхэхэ зорилгонуудые тодорхойлонхой.

Колхоздо механизаторнууд дуталдана. Тиимэһээ хабар болотор 15 тракторист, комбайнернуудые бэлдэхэ курс нээгдэбэ. Мүрысэдэг хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ошожо, мүн мүрысэдэг фермэ, отаранууд хоорондоо ябалсажа, ажал хүдэлмэриинь шалгаха гэжэ шиидэгдээ.

Тус колхоздо коммунис ажалай 8 һургуули байгуулагдаад, 150 хүн һуралсана.

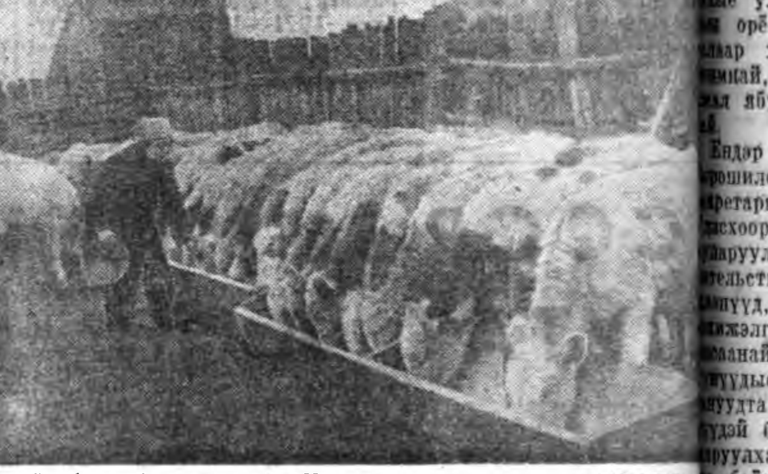
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой партийна комитет түсэблэһэн хэрэгээ бэелүүлжэ шадабал, ерэхэ 1972 ондо ажахынь бүри һайн амжалта туйлаха арга боломжотой.

В. БАШАРОВ.

АЖАЛААРАА СУУРХАГШАД

Байгша ондо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз Баргажанай аймаг соо һү, мяха, нооһо, үндэгэ гүрэндэ тушаалгаар социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ. Колхоз ноябрь һарын 1-нэй мэдээгээр мяха—4450 центнер, һү—10015 центнер, нооһо 1061 центнер гүрэндэ тушаагаад, жэлэйнгээ түсэбые һара урид дүүргэбэ гээшэ. Үшөө 2 мянган центнер һү даабариһаа гадуур тушаагаад байна. Энэ оной барагдатар түсэбһөө гадуур үшөө хоёр-гурба мянган центнер һүн, хэдэн зуун центнер мяхан тушаагдаха.

Энэ ехэ амжалтада тус колхозой үүлтэртэ малай фермэ (бригадирынь С. Ц. Бубеев, фермые даагшань зоотехник, КПСС-эй гэшүүн Норжима Пирмаева) горитой хубита оруулаа. Фермын һаалишад жэлһээ жэлдэ һү ехээр һаажа, имагтал колхоз соогоо бэшэ, харин бүхы аймаг доторoo социалис мүрысөөндэ шалгаран гарадаг. Эндэ үнинэй һаалишад Сындыма Дашиева, Елизавета Ринчинова гэгшэд 10 һара соо үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һаагаад байна. Тиихэдэ дүй дүршэлтэй болоһон тугалшан Дулма Дамбаева даажа абаһан 40 тугалай толгой бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000 граммһаа бага бэшээр нэмээнэ. Гадна, һаалишад Эрдэни Раднаев, Мария Гилязаева гэгшэд түрүү зэргэдэ ябана. Арба һарын социалис мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйлаһанай түлөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо КПСС-эй Баргажанай райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, аймагай Хүндэлэлэй самбарта оруулагдаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: [...]хозой түрүү һаалишад С[...]дыма Дашиева, Елиза[...] Ринчинова, үүлтэртэ ма[...] фермын зоотехник Нор[...]ма Пирмаева, бэрхэ ту[...]шан Дулма Дамбаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фототек[...]

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

КОМПЛЕКСНО ОНЬҺОЖОРУУЛГА ХОЛЫН ХАРААТАЙ

Мал ажалые дам саашадань хүгжөөхэ гэхэ мэтын хүдөө ажахын тон шухала асуудал манай урда айхабтар хурсаар табигдаад байха юм. Фермэнүүдые бариха ба оньһожоруулха талаар, малай үүлтэр һайжаруулха, мяханай мал ба шубуу олоорнь үсхэбэрилхэ талаар ехэхэн юумэн хэгдэхэ зэргэтэй.

(КПСС-эй XXIV съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэлһээ).

Үнеэдые харууһалха, һааха хүшэр хүндэ хүдэлмэриие хүсэдөөрнь оньһожоруулангүй саашадаа гаргаша багатай, хямда сэнтэй һү ехээр абажа бирахагүймнай хэндэшье мэдээжэ ааб даа.

Урдандаа һаалиин гүүртэнүүдтэхи хүдэлмэри үргэлжэдөө оньһожоруулагдадаггүй байһан дээрэһээ һаагдаһан һүнэй өөрынь үнэ сэн тиимэ ехээр доошолдоггүй байһан юм. Хараадшье үзыт даа. Һаяхан болотор олонхи гүүртэ дээрэхи хүшэр ажал: үнеэдые уһалалга, аргал шабааһыень сэбэрлэлгэ, һаалга, эдеэлүүлгэ ба тэжээл бэлэдхэлгэнь амяараа оньһожоруулагдадаг һэн. Тиимэһээ уһалалга, аргал шабааһыень арилгаха хүдэлмэриин хүсэд оньһожоруулагдаһаншье һаа, үнеэдээ гараараа һаахадань хямда сэнтэй ехэ һүн яагаад абтаха бэлэй.

Теэд мүнөө үедэ ажахынууд һаалиин гүүртэнүүдэй хүдэлмэриие комплексно аргаар оньһожоруулгада гол анхаралаа хандуулдаг болонхой. Юуб гэхэдэ, һаалишадайнгаа хүдэлмэриие гүйсэд оньһожоруулбал, ажалайнгаа бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ байна бшуу. Энээнтэй хамта һү һаалиньшье эрид дээшэлжэ, гаргашань доошолхо болоно гээшэ.

Мүнөө республика доторнай һаалиин 172 гүүртэ комплексно аргаар оньһожоруулагданхай.

Хэрбээ урдандаа аргал шабааһыень арилгаха, уһалха хүдэлмэриень оньһожоруулхада ажалынь хэды хүнгэдхэгдэбэшье, үнеэдые машинаар һааха хэрэгтэнь нилээд олон бэрхэшээлнүүд ушардаг байгаа. Нэгэдэхеэр, ажахынуудтамнай үнеэдые оньһон аргаар һаажа шадаха мэргэжэлтэй һаалишад һургагдаагүй байгаа. Тиимэһээ һаалишад үнеэдээ шэлэжэ, энэ онол аргада дадхаажа һургахын орондо, бултыень нэгэн доро машинаар һаажа эхилхэдэнь үнеэдынь һү шамаеэ эрид доошолуулжа захалаа һэм бшуу.

Республикымнай ажахынуудай урдань хэрэглэдэг байһан үнеэ һаадаг «Ёлочко» түхеэрэлгэ тиимэшье орёо бэшэ, юрыншье һаа, ашаглагдахада нилээд олон дутагдалтай байһан юм.

Тиихэдэ зарим газарта, жэшээлбэл, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхоз үнеэ һааха «Карусель» гэжэ оньһон түхеэрэлгэ тодхожо захалһан бэлэй. Зүгөөр «Карусель» «Ёлочкоһоо» нилээд бүтээсэ ехэтэй, хүсэтэй байбашье, тон орёо, тиимэһээ нээнние хүдэлгэхын тула мэргэжэл шадабаритай һаалишад хэрэгтэй байһан юм. Хоёрдохёор, энэ түхеэрэлгэ тон үнэтэй байһандаа ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдээгүй шахуу.

Абаһаар оньһон аргаар үнеэдые һааха түхеэрэлгэнүүдэй тодхогдомсоор колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һаалишадайнгаа мэргэжэл дээшэлүүлгэдэ анхаралаа хандуулаагүй. Тиигээд малшадайнгаа энэ оньһон түхеэрэлгэ хүсэд шудалхыень хүлеэнгүй, сагһаа урид даабариень эрид нэмээжэ, «хүлыень» алдахуулһан байна. Хоёрдохёор, һаалишан бүхэнэй һааһан һүнэй хэмжүүр амяарлагдан тэмдэглэгдэхэеэ болиходонь малшадай салин хүлһэн эрид доошолжо, урмань хухаржа, оньһон аргаар үнеэ һааха түхеэрэлгэдэ дураа гутажа захалаа һэм шуу.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө хүрэтэр республикымнай ажахынуудта машинаар үнеэ һаалга урагшагүй байһан зандаа. Тиимэһээ малай гүүртэнүүдые комплексно аргаар оньһожоруулгые эгээн түрүүлэн нэбтэрүүлһэн Хяагтын, «Погранична» совхозууд болон бусад ажахынууд Коми АССР-эй «Залецкий» совхозой түрүү дүй дүршэл халан абабалнь һайн һэн ха гэжэ һанагдана.

Дээрэ дурсагдагша ажахын хэрэглэһэн конвейернэ аргын гол шухалань юуб гэхэдэ, эндэ малайнь байра соо тэжээлэйнь хобто хүдэлгэгдэдэг байна. Тэжээлэйнгээ транспортертой холбогдон амяарлагдажа улгадаһан үнеэд тэжээлтэй хобтынгоо һолжорон саашалхадань, хойноһоонь дахасалдажа, һү һаадаг, тэжээл хубаарилдаг, арилган сэбэрлэгдэдэг ба гэрэлтүүлэгдэдэг газартаа ерээд, һөөргөө байрадаа ошодог.

Тэжээлэйнгээ транспортерой минутын 2,1 метр түргэнөөр һолжорходонь үнеэдынь хойноһоонь дахасалдан, бүтүү дүхэригөөр тойроп конвейертэл адляар гороолдог юм.

Үнеэ һааха газартань һаалишанай ажаллаха тусхай хоёр талмай бии байдаг. Һаалишан нэн түрүүлэн түмэр соргоор дамжуулагдаһан бүлеэн уһаар үнеэдэйнгээ дэлэнгые угаажа сэбэрлээд, һүнэй хоолой ба тусхай амһартатай кронштейнээр холбогдоһон үнеэ һааха аппарадаа хүхэндэнь тааруулжа, бүхөөр уядаг байна. Дэлэндээ аппарат зүүһэн үнеэнэйнгээ саашалха бүри кронштейндэ холбогдоһон резиновэ соргонь хойноһоонь эрьелдэнэ. Һаалишан үнеэнэйнгээ дэлэндэ һүүлшынгээ аппарат тааруулжа һуулгамсаараа хоёрдохи талмайдаа ошожо түрүүшынгээ үнеэнэй аппарадыень мулталжа абаад, кронштейндэ үлгэһөөр, һөөргөө бусажа, удаадахи үнеэгээ һаахаар бэлдэдэг.

Һаалгын үедэ үнеэдээ ультрафиолетовэ туяагаар гэрэлтүүлхын тула кварцева лампа тодходог юм. Иигэжэ 136 метр утатай тэжээлэйнь конвейер 65 минутын туршада нэгэ эрьесэ хэдэг байна.

Энэ конвейерэй гол оньһониинь транспортер болоно. Энээндэ малынь уягдадаг ба аргал шэбхэ арилгаха хүрзэхэнүүдынь бүхэлэгдэнэ. Аргал шабааһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэдэнь наг шэбхын ТСН-35 түхэлэй транспортер бага хубилгаад һуулгахада таарамжатай. Үбһэ тэжээлыень хамаха хүрзэ 40—45 сантиметр ута байхадаа һайн байһыень дүй дүршэл харуулаа. Тиихэдэ тэжээлэйнь хүрзэ хана хоёрой дунда шаагдажа хаагдахагүйн тула һүүлшынь хүрзэ нугаранхай түхэлтэй байха ёһотой.

Бага хэмжүүрэй һүнэй сорго (6—8 метр) ариг сэбэрээр байлгахада таарамжатай юм. Конвейер хүдэлгэхын тула оройдоол ганса электромотор хэрэгтэй байдаг. Дүрбэн бүлэг болгогдон хубаарилагдаһан 200 үнеэ харууһалха, һааха хүдэлмэриие гурбан хүн 4—5 часай туршада бүтээжэ болоно. Тиимэһээ энэ конвейер ажалай бүтээсые 2— 2,5 дахин дээшэлүүлнэ гээшэ.

Эдэ бүхы конвейернүүдтэмнай промышленностиин бүтээн гаргадаг үнеэ һааха «ДА-100» түхэлэй оньһон машинанууд тодхогдоно.

Саашадаа малайнгаа байрануудые комплексно аргаар оньһожоруулхадаа энэ конвейернэ арга үргэнөөр нэбтэрүүлбэл, ажалайнгаа үйлэдбэриие һайжаруулан, промышленна түхэлтэй болгохо байнабди.

В. ГОНЧАРОВ,
түбэй научно-техническэ мэдээсэлэй хүдөө ажахын талаар начальнигай орлогшо.

САБШАЛАНГАА ҺАЙЖАРУУ[...]

Байгша ондо Хяагтын аймаган луговодууд һайнаар ажаллажа, үндэр баян үбһэ ургуулжа абаба. Луговод бүхэн даажа абаһан нуга сабшалангуудаа эртэ хабарһаа хойшо наг шэбхээр үтэгжүүлһэн, һайнаар уһалһан гээшэ. Хүдэрын совхозой луговод Базар Гармажапович Чагдуров даажа абаһан 82 гектар сабшалан дээрэһээ 3.628 центнер үбһэ хуряажа абаа .Энэ нүхэрнай гектар бүриһөө 44,2 центнер үбһэ ургуулжа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлбэ. Мүн тус ажахын луговодууд М. Н. Зимирев, И. Д. Серебренников гэгшэд һайнаар хүдэлһэнэй ашаар гектар бүриһөө 30 гаран центнер үбһэ хуряажа абаа.

«Родина» колхозой луговод Е. С. Степанов гектар бүриһөө дунда зэргээр 43 центнер үбһэ хуряажа, аймаг соогоо хоёрдохи һуурида гараа. Энэл колхозой луговодууд М. И. Степанов, И. А. Максимов болон бусад үндэр баян ургаса хуряажа, ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэхэн хубитаяа оруулаа бшуу.

Илья Харлампиевич Аносов Ранжуровай нэрэмжэтэ [...] хэдэн жэлэй туршада ну[...] шалан харууһална. Энэ н[...] 250 гектар сабшаланһаа [...] центнер үбһэ ургуулжа [...] Ажалшад Г. О. Цыренд[...] В. С. Ранжуров гэгшэд [...] амжалтатайгаар хүдэлжэ[...] үрэ дүн туйлаа гэжэ тэм[...]тэй.

«Дружба» колхозой [...]дууд А. Колодин, Н. Занов[...] бусад ажалдаа анхарал[...] хандаһанай хүсөөр гекта[...]һөө 30 гаран центнер ү[...]ряаһан байха юм. Алтай[...] хозой луговод Лузанов ө[...] харууһалһан нуга сабшала[...]рэһээ үбһэ ногооной [...]са ургуулба. Тэрэ бүхы [...]лангаа һайнаар харуу[...] оролдосотойгоор хүд[...] ашаар гектар бүриһөө 40 [...]нер үбһэ абаа бшуу.

Мүнөө үедэ ажахынуу[...] говодууд нуга сабшалан [...] наг шэбхэ тараажа байн[...] дэнэр хойто жэлдэ үбһэ [...]ной үндэр ургаса хуряажа[...] тулада хүдэлнэ.

К. ХАЛТА[...]
Хяагтын аймаг.

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси

ОХЁОН БАЙГУУЛХЫ АЖАЛАЙ АСАРИ ЕХЭ ПРОГРАММА

ЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ

Р-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй заседани ноябриин 25-най үдэшэлэн й Верховно Соведэй палата- заседаниин зал соо болобо. й арадай ажахые 1971— нуудта хүгжөөхэ гүрэнэй та- лэй түсэб ба СССР-эй арадай 1972 ондо хүгжөөхэ гүрэ- эб, СССР-эй 1972 оной гү- бюджет ба СССР-эй 1970 гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл элидхэлнүүдые зүбшэн хэл- үргэлжэлүүлэгдэбэ.

дани дээрэ түрүүлэгшээр Национальностьнуудай Со- Түрүүлэгшын орлогшо депу- 3. Залиев Киргизэй ССР-эй рнүүдэй Соведэй Түрүүлэг- утат **А. С. Суюмбаевта** үгэ

зэй ажалшадай амжалта ту- дорхойгоор хөөрөөд, ажахы арга боломжонуудые гүйсэ- рэглэхэ, нийтын үйлэдбэ- ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэ- республикын партийна ба со- ганууд хамаг хэшээл орол- вoрюулна гэжэ депутат эбэ.

й республикын ажалшад бү- ет арадтаяа хамта Комму- ртиингаа ба Совет правитель- дотоодын, гадаадын поли- халуунаар дэмжэн һайшаана итвагай ССР-эй Министрнүү- дэй Түрүүлэгшэ депутат **Манюшис** хэлэбэ. Тэрэшэлэн ороной экономико ба соёл е саашадань хүгжөөхэ, арад байра байдал улам һайжа- социалис оронуудай нэгэ- улам батадхаха, уласхоорон- асуудалнуудые шиидхэхэ хэгдэжэ байгаа түрэл пар- , Совет правительствымнай ябуулга гүн ехэ удха шанар-

дээрэ Украинын КП-гай овградска обкомой нэгэдэхи рь **В. В. Шевченко** гараба. рондын шахардуу байдал лха зорилгоор парти ба пра- твымнай абажа байгаа хэм- , манай ороной нэрэ хүндын гэ, арадуудаймнай хани ба- й һалбаран хүгжэлгэ совет е ажалай шэнэ баатаршал- та оригжуулна. Совет ху- байра байдалые улам һай- а зорилгоор партиин гарга- гаа оролдолгонуудта Воро- радска областиин ажалшад хэ продукци үйлэдбэрилгөөр, гээ шанар эрид дээшэлүүл- рюусана.

1972 оной түсэб ба бюджет, табан жэлэймнай асари ехэ зорилгонууд ленинскэ национальна политикын гурим ёһонуудтай бүрин тааралдана гэжэ Молдавиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **П. А. Паскарь** хэлэһэн үгэ соогоо онсолон тэмдэглээ.

Молдавиин промышленна предприятинууд соо хүнгэн ба эдеэ хоолой һалбаринуудай үйлэдбэриин хэмжээн нилээд ехэ юм. Эдэ предприятинууд продукциингаа шанар һайжаруулха, ассортиментыень үргэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг болонхой. Тэрэнэй ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ Молдавиин республикада олон шэнэ продукци үйлэдбэрилэгдэдэг боложо, арад зоной эрилтые гүйсэд дүүрэнээр хангаха эрхэ һухэсэл олдоо.

Ханты-Мансийска национальна округто хэгдэжэ байгаа гүн удхата хубилалтанууд тухай сессидэ хабаадагшадта Тюмениин областиин Ханты-Мансийск хотын хүдэлмэришэн залуушуулай № 1 дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша депутат **Р. Н. Ядрошникова** хөөрэжэ үгэбэ. Урдань гээгдэнги байһан энэ хизаарай баялиг нөөсэнүүд мүнөө совет хүнэй аша туһада зорюулагдана гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Тюмениин нефть үйлэдбэрилгын комплекс жэлһээ жэлдэ бэхижэн ургэдэнэ. Табан жэлэй һүүл хүрэтэр округнай орон соогоо нефть үйлэдбэрилдэг эгээн томо предприятинуудтай болохо юм.

СССР-эй хүдөө ажахын министр депутат **В. В. Мацкевич** үгэ хэлэхэ зуураа, Коммунис партиин экономическа, политическэ ба эмхидхэлэй хэмжээ ябуулганууд колхозно-совхозно үйлэдбэриин хүгжэлтын шэнэ шатые хангаа, экономическа ашаг үрыень дээшэлүүлгэдэ ба арад зониие эдеэ хоолоор хангалгые һайжаруулгада сэхэ нүлөөлөө гэжэ тэмдэглэбэ.

Табан жэлэй туршада хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын жэлэй дунда зэргын хэмжээн 20—22 процентээр дээшэлхэ гэжэ хараалагданхай. Энэ ургалтань ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаха юм гэжэ депутат хэлэбэ.

Шэнэ табан жэлэй туршада гүрэнэй тусхай мэргэжэлтэй 1170 предприяти байгуулагдахаар хараалагдаа. Гахайн, үхэрэй мяха ба һү үйлэдбэрилхэ зорилготой эдэ предприятинууд промышленна түхэлэй байхаһаа гадна, сүм оньһожоруулагдаха ёһотой. Шубуунай 585 фабрика баригдаха, шэнэлэн һэльбэгдэхэ юм. Тэрэнһээ гадна, колхоз хоорондын ба колхозуудай үйлэдбэриин комплекснууд олоор байгуулагдаха түсэбтэй.

Латвиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **Ю. Я. Рубэн** сесси дээрэ үгэ хэлэбэ. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй ёһоор, Латвиин ССР-тэ шэнэ табан жэлэй туршада радиотехническэ, электронно, хүнгэн ба загаһанай промышленностиин һалбаринууд илангаяа эршэтэй түргэн хүгжэхэ байна. Хүдөө ажахын продукци буйлуулдаг предприятинуудые барилга үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Забһарлалгын һүүлдэхи заседани дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ **Я. С. Насреддинова** түрүүлэгшээр һууба. Түрүүлэн Закавказска түмэр харгын начальник депутат **Г. И. Кадагидзе** гэгшэдэ үгэ үгтэбэ. Грузиин ССР-эй нийтын үйлэдбэриин эршэмтэй түргэн саашадаа хүгжэлтын гол шэглэл хадаа мүнөө үеын техническэ дэбжэлтэтэй сэхэ холбоотой һалбаринууд болоно. Жэшээлхэдэ, энергетикэ, хими, үнгэтэ металлурги, прибор бүтээлгэ, электротехническэ промышленность ба станок бүтээлгэ эршэмтэйгээр хүгжөөгдэхэ байна.

Эстониин ССР-эй опорно-жэшээтэ совхоз-техникумэй директор депутат **Х. П. Калласте** гэгшэ сесси дээрэ үгэ хэлэбэ. Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй урда мүнөө үргэн арга боломжонууд нээгдэнхэй гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Жэшээ болгон, өөһэдынгөө ажахые дурдана. Байгша ондо совхоз 1300 гектар дээрэһээ гектарай 43,9 центнер таряа хуряагаа. Нёдондо жэлэйхидэ орходоо, ороохо таряа үйлэдбэрилгын валова хэмжээн гурбанай нэгэ хубяар дээшэлээ. Совхозой 1300 һаамхай үнеэдэй туд бүриһөө байгша ондо 4.200 килограмм һүн һаагдаха гэхэ гү, али үнгэрһэн жэлэйхиһээ үнеэн бүхэниинь 165 килограммаар дээшэ һү үгэхэ байна. Совхозой олзо доход жэлһээ жэлдэ ургана. Тиин совхоз-техникумнай мүнөө жэл 1800 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулха юм.

Совхозойнгоо түб һууриниие болбосон түхэлтэй болгохо зорилгоор хэһэн хүдэлмэриемнай парти ба правительство үндэрөөр сэгнэжэ, Винни һууриниие түсэблэн бариһанаймнай түлөө архитектурын талаар 1971 оной СССР-эй гүрэнэй шан олгоо гэжэ депутат үгынгөө түгэсхэлдэ хөөрэбэ.

Жэл болоод манай ороной арадууд СССР-эй байгуулагдаһаар табин жэлэй ойе баяр ёһололой оршондо тэмдэглэхэнь гэжэ Армениин КП-гай Ереванска горкомой нэгэдэхи секретарь депутат **Л. П. Гарибджанян** хэлэбэ. Энэ хадаа Советскэ Союзай бүхы республикануудай хамтын агуухэ һайндэр мүн. Арадуудай харилсаа холбооной, хани нүхэсэлэй ба адли тэгшэ эрхын үндэһэн дээрэ байгуулагдаһан иимэ нэгэдэлэй жэшээ нийтын хүгжэлтын түүхэдэ урдань үзэгдөөгүй юм. Иимэл нэгэдэлэй толотомо гэршэ хадаа манай Совет Социалис Республиканууда Союз болоно бшуу.

Армениин арад зон бусад арадуудай хани нүхэсэлые үндэрөөр сэгнэдэг гэжэ депутат үргэлжэлүүлбэ. Агуухэ Октябриин ба манай ороной аха дүүгэй бүхы арадуудай хани барисаанай ашаар Армениин арад национальна талаараа һэргэһэнээ, экономико ба соёл культурая эршэмтэйгээр хүгжөөһэнөө һайн ойлгодог юм.

Шэнэ табан жэлэй туршада транспортын хүгжэлтын асуудалнууд тушаа СССР-эй Далайн Флодой министр депутат **Т. Б. Гуженко** тодорхойгоор тогтобо.

Экономикые гүрэнэй талаһаа түсэблэлгэ тухай Ленинэй захянуудые ажабайдалда нэбтэрүүлгын гайхамшаг жэшээе манай табан жэлнүүд харуулна гэжэ сесси дээрэ үгэ хэлэһэн Чечено-Ингушска обкомой нэгэдэхи секретарь депутат **С. С. Апряткин** тэмдэглэбэ. Табан жэлнүүд хадаа коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулалгын шэнэ, эршэмтэй алхамууд мүн.

Чечено-Ингушска автономито республикын хүгжэлтэ тухай хөөрэхэ зуураа, һүүлшын хоёр табан жэлэй туршада республикын промышленна үйлэдбэри 2,7 дахин ургаа гэжэ тэмдэглэбэ. Юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын арадай ажахын бүхы һалбаринууд бүри түргэн хүгжэхөөр хараалагдана.

Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо депутат **В. Ф. Бурашниковта** үгэ үгтэбэ. КПСС-эй ЦК-гай ба Совет правительствын анхарал, туһаламжада түшэглэн, Туркменистанай экономико жэлһээ жэлдэ үргэн далайсатайгаар хүгжэнэ. Шэнэ табан жэлэй түсэб республикын экономико, наука ба соёл культура хүгжөөлгэдэ, арад зоной ажабайдалые улам баян бардам болголгодо шэнэ, гайхамшаг арга боломжонуудые нээнэ гээд депутат тэмдэглэбэ.

СОЮЗАЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй заседани ноябриин 26-да үглөөнэй 10 часта Кремль соо, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседаниин зал соо болобо. СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. П. Шитиков** заседаниие нээбэ.

Казахай ССР-эй Наукануудай Академиин президент депутат **Ш. Есеновтэ** үгэ үгтэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй туршада үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые тааруугаар хубаарилан эмхидхэлгэдэ, республиканууд хоорондын экономическа холбоонуудые саашадань һайжаруулгада, энэ хэрэгтэ союзна республикануудай үүргые дээшэлүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха гэжэ депутат тэмдэглэбэ.

Казахстанай арадай ажахын хүгжэлтын асуудалнууд дээрэ тогтохо зуураа, эрдэм наукын үүргын эрид дээшэлхэ ба тэрэнэй үйлэдбэрилэлгын тодорхой хүсэн боложо, нийтын ажабайдалда шухала һуури эзэлхэ тухайнь депутат тогтон хөөрөө.

Тульска обкомой нэгэдэхи секретарь депутат **И. Х. Юнак** ендэр дээрэ гараба. Шэнэ табан жэлэй түсэбэй хуби бүхэниинь гүнзэгыгөөр бодомжолон зохёогдонхой, эрдэм наукын туйлалтануудта үндэһэлэгдэнхэй гэжэ тэрэ хэлэбэ. Манай партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ Тульска областиин ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта жагсажа, үйлэдбэриин хүгжэлтые ба ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хамаг хэшээл оролдолгоёо зорюулна. Экономикын хүгжэлтын мүнөө туйлагдаад байһан хэмжээндэ түшэглэн, областной партийна эмхи энэ хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулна.

Волгоградска областиин Калачевска районой «Волго-Дон» совхозой бригадир депутат **З. И. Яковлева** үгэ хэлэхэ зуураа, эрдэм наукын туйлалтануудта, ажахын арга боломжонуудта үндэһэлэн зохёогдоһон табан жэлэймнай түсэб ажахын ба соёл культурын байгуулалтын, арадай ажабайдалые улам һайжаруулгын холын хараата гол зорилгонуудые шиидхэлгэтэй уг удхаараа тааралданхай гэжэ тэмдэглэбэ. Тэрэнэйнь лэ түлөө бидэнэр табан жэлэйнгээ түсэбые үндэрөөр сэгнэдэгбди, тиимэл хадань эдэ түсэбүүдые дүүргэлтэ манай түрэл ба ами хубиин хэрэг мүн болоно.

Ороохо таряа элбэг ехээр үйлэдбэрилгэ шэнэшье табан жэлдэ хүдөө ажахымнай үндэһэн зорилго зандаа байха гээд СССР-эй бэлэдхэлэй министр депутат **З. Н. Нуриев** онсолон тэмдэглэбэ. Ороохо тарянай үйлэдбэрилгын асуудалые зүбөөр шиидхээд байбал, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые адли тэгшэ хүгжөөхэ арга боломжо хангагдаха. РСФСР, Украина, Казахай ССР мэтэ ороохо таряа ехээр ургуулдаг районуудһаа гадна, ороной хара хүрьһэтэй бэшэ зонын ажахынуудта ороохо таряа үйлэдбэрилхэ ба бэлэдхэхэ хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ арга боломжонууд бии. Хэрбээ энэ зонын колхоз ба совхозууд ороохо тарянайнгаа ургасын хэмжээе Прибалтикын республикануудай абадаг ургасын хэмжээндэ хүргэжэ шадаа һаань, манай орон жэл бүри миллиард шахуу пүүд нэмэлтэ ороохо таряа худалдадаг байха һэн.

Ороохо тарянай, овощнуудай ба үрэ жэмэсэй, мал ажалай продукци ба мал ажалһаа абтадаг түүхэй эдэй шанарые эрид дээшэлүүлхэ талаар колхоз, совхозууд хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй эмхинүүд шэнэ табан жэл соо нилээд ехэ юумэ хэхэ байна.

Таджигай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. Кахаровта** үгэ үгтэбэ. Таджигай ССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые шэнэ табан жэлдэ хүгжөөлгэ хадаа ороной зүүн районуудай байгаалиин баялигуудые түргэн ашаглаха, экономическа хүсыень нэмээхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй хараа бодолтой тааралдана гээд тэрэ хэлээ. Нурекскэ промышленна комплекс ба бүхэсоюзна удха шанартай бусад предприятинуудые саг болзор соонь ашаглалгада үгэлгэ хадаа индустриальна шэнэ хүгжэлтынгөө замда республикын шэлжэһые гэршэлнэ. Энэ шэнэ шатадань хүндэ индустри илангаяа эршэмтэйгээр хүгжэхэ байна.

Урда жэлнүүд мэтэ, хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ, илангаяа буйлуулагдаагүй түүхэй хлопок, мал ажалай продуктнуудые, овощ ба үрэ жэмэсые үйлэдбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха.

Украинын ССР-эй Наукануудай Академиин вице-президент депутат **В. М. Глушков** техническэ дэбжэлтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Украинын эрдэмтэдэй ехэ хубита оруулжа байһан тухай хөөрэбэ. Туһалбариин математика, ядерна, физикэ, хими, биологи болон бусад олон эрдэмэй һалбаринуудай хүгжэлтэдэ республикын эрдэмтэд хэшээл оролдолгоёо зорюулна.

Нижне-Тагильска металлургическа комбинадай булад хайлуулагша депутат **В. И. Ипатовта** үгэ үгтэнэ. Манай зүбшэжэ байгаа энэ табан жэлэй түсэбэй хараалһан хэрэгүүдэй асари ехэ хэмжээн, тэдэниие тодорхойлһон тоо, баримтанууд бидэниие, хүдэлмэришэдые шэнэ амжалтада зоригжуулна. Энэ хадаа коммунизм амжалтатайгаар байгуулжа байгаа арадай холын хараата түсэб мүн.

Оронойнгоо экономикын хүгжэлтэдэ орденто Нижний Тагил хотын ажалшад хубитаяа эршэмтэйгээр оруулжа байнхай. Парти ба правительствынгаа совет хүнүүд тушаа гаргадаг оролдолгонуудта ажалайнгаа шэнэ дэбжэлтээр харюусанабди.

Белоруссиин профсоюзуудай республиканска Соведэй түрүүлэгшэ депутат **Н. Н. Полозов** республика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнүүдтэ 2 миллион хахадһаа дээшэ хүн зон хабаадана гэжэ мэдээсэбэ. Социалис мүрысөө эмхидхэлгые саашадань һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые ажабайдалда нэбтэрүүлгэ хадаа Белоруссиин ажалшадай юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ нилээд ехэ нүлөө үзүүлхэ байна.

Сессиин үзэмжэдэ табигдаһан түсэбүүд ба бюджедүүдэй тоо бүхэниинь манай ороной экономическа ба оборонно талаараа хүсэн түгэс байлгые хангаха, совет хүн зоной байра байдалые саашадань һайжаруулха талаар КПСС-эй ЦК-гай ба Совет правительствын найдамтай, сэхэ шууд хараа шугам баримталгые гэршэлнэ гээд Грузиин компартиин Тбилисскэ горкомой нэгэдэхи секретарь депутат **О. И. Лолашвили** тэмдэглэбэ. Энэ сессиин шиидхэбэринүүдые бүхы совет арадай халуунаар һайшаан дэмжэхэ байһанда һэжэг түрэнэгүйбди.

Энээгээр Союзай Совет «СССР-эй арадай ажахые 1971 -1975 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэб тухай ба СССР-эй арадай ажахые 1972 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай» болон «СССР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджет ба СССР-эй 1970 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай» гэһэн элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгээ дүүргэбэ.

(ТАСС).

ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРИ ДОРО ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

хүнүүд Коммунис партиин, тэрэнэй ленинскэ льна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюро- дын ба гадаадын политикые һайшаан дэмжэ- КПСС-эй XXIV съездһээ хойшо КПСС-эй ЦК-гай һан уласхоорондын ажал ябуулга тухай» й ЦК-гай Пленумэй тогтоолтой дашарамдуулан, ришэдэй, колхознигуудай, алба хаагшадай, на- хүдэлмэрилэгшэдэй һанал бодолоо элирхэйлһэн , телеграмманууд ороной нютаг бүхэнһөө абта- 71-1975 онуудта дүүргэгдэхэ табан жэлэй түсэ- ри ехэ хараа бодолнууд совет хүн бүхэндэ омо- түрүүлнэ.

й «Арсенал» гэжэ заводой токарь, Социалис Герой **Г. Царик** парти болон правительствын сэ- гэн политикые һайшаан, иигэжэ бэшэнэ: «Би- мэрилэгшэд, оронойнгоо экономико бүхы аргаар лхые оролдонобди. Түсэбтэ табан жэлэй түрүү- эй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын социалис мүрысөөн манай предприятида мүнөө үсэтэйгөөр дэлгэржэ байнхай. Арсеналайхид энэ ээ түсэб декабриин 25 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ

етская Грузия» гэжэ камвольно-сэмбын комби- хэгшэ **М. Сабиашвили**, Казахстанда хүүргэнүү- ридаг, 408-дахи мостопоездын хүдэлмэришэн , Уссуридахи машина бүтээлгын заводой то- оциалис Ажалай Герой **Г. Тупицын** тэгшэд нүхэ- ажалай илалтанууд тухай хөөрэнэ.

й Эхэ ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, бүхы совет хүнүүдтэл адляар, иигэжэ мэдүүлнэ: КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын ажал ябуулга, нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Франци, Югослави, Венгри, Болгари, Германиин Демократическа Республикада ошоод ерэһэн, Крымдэ ФРГ-гэй канцлертай уулзаһан, нүхэр Н. В. Подгорнын Вьетнамай Демократическа Республика ба Египедэй Араб Республикада, нүхэр Косыгинай—Алжир, Канада ба Кубын Республикада албанай хэрэгээр аяншалһан ушар партиин XXIV съездын гадаадын политическэ программые бэелүүлгэдэ шухала удха шанартай байна.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоол, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүд—шухала, түүхэтэ документнүүд болоно гэжэ СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, поэт **Л. Ошанин** хэлэнэ. Би олохон оронуудаар ябаһан байнаб. Совет арадай ажабайдалые эгээлэй хүнүүдэй али тухай ехээр һонирходогыень харааб, совет хүнүүд тушаа тэдэнэй талархалай, хани барисаанай мэдэрэлтэйгээр хандадаг байһандань үнэншөөб. Бүхы дэлхэйн арадуудтай хани харилсаа улам үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ совет уран бүтээл эрхилдэг интеллигенци хубитаяа оруулна.

Коммунис байгуулалтын хэрэгтэ, дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал сахилгын хэрэгтэ Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро шэнэ илалтануудые туйлахабди гэжэ манай Эхэ ороной ажалшад нэгэн һаналтайгаар мэдүүлнэ.

(ТАСС).

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ БУЛАН

Электрын элшэ хүсэ гамнаха

үүн-Сибириин түмэр замай ан-Үдын отделенидэ электро- нуудай ябадаг болохотой хамта н гал ехээр хэрэглэгдэдэг бо- . Мүнөө республикын промыш- на предприятинууд болон хү- эгэй ажахынуудта хэрэглэг- эг зайн галай 45 процентые эр зам хэрэглэнэ.

Баахан Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй 50 гагшуүд түмэр замай Улаан- н отделенидэ зайн гал ба тү- шын хэр зүб гаргашалагдадаг шалгаба. Тиихэдэнь түмэр й транспорт болон предпри- нуудай зарим хүтэлбэрилэг- зайн гал, түлишэ гаргашал- анхаралга хүсэд хандуулдаг- байһаниинь элирээ. Электро- уд болон тепловозууд гол тү- зогсохогүй газарта удаан зог- ,хүсэд тээгдээгүй ашаа шэ- , нэгэ ябаха газарта хоёр , мүн түсэбөөр хараалаг- гүй ажалда ябуулагдана. Энэ ын, мүн бусадшье дутуу дун- дай саг соогоо усадхагдадаг- ээ боложо, 1971 оной юһэн һара соо 1,5 миллион киловатт-час зайн галай хүсэн, 1,2 мянган тонно дизельнэ түлишэ нормоһоо үлүүгээр гаргашалагдаһан байна.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин локомотивна ба вагонно депо, замай хэлхээ холбоон, 9-дэхи энергоучасток болон бусад предприятинуудта гаргашалагдадаг зайн гал тоо бүридхэлдэ хүсэд һайнаар абтадаггүй, арьбалалтын түлөө тэмсэл тон муугаар ябуулагдадаг байба. Тиихэһээ гадна, тус предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд зайн галай ехэ хүсэ алмаһан хэбэртэйгээр БурАССР-эй ЦСУ-да, «Бурятэнергиин управленидэ мэдээсэдэг, хооһон тоо нэрлэдэг байшоо. Жэшээнь, локомотивна депогойхид 8 һарын туршада 8.105 мянган киловатт-час элшэ хүсэ алмаһан тухайгаа худалаар мэдээсээ. Энээнһээ гадна, үдэрэй сагта зайн гал носоогдожо, ехэ гарза хэгдэнэ, заһабарилагдаагүй трансформаторнууд ,элдэб түхеэрэлгэнүүд ехэ ток эдинэ. Жэшээнь, локомотивна деподо 75 киловатт-час хүсэтэй ПС-100 түхэлэй гагнуури хэдэг машина табигданхай. Тэрэнэй хүсэн оройдоол 50 процент хэрэглэгдэжэ, 3,5 мянган киловатт-час зайн галай хүсэн хиидэ хаягдадаг байба. Иимэ дутагдалнуудые шалгалта хэһэн арадай хинагшад олоор элирүүлбэ.

Бүхы предприятинууд, локомотивууд, электровозууд, гэр байра болон нийтын барилганууд зайн гал, түлишэ алмаха түсэбүүдтэй. Эдэ түсэбүүдынь бэелүүлэгдэдэггүй, саарһан дээрэ үлэдэг байна. Тэдэнэй хэр зэргэ дүүргэгдэдэг байһые түмэр замай Улаан-Үдын отделениин управлениин ахалагша инженер нүхэр В. П. Жиделев, предприятинуудай ахалагша инженернүүд нэгэшье шалгаагүй байгаа, хээшье һаань, ямар дутуу дутагдалай элирүүлэгдэһэн, амжалта туйлагдаһан оройдоо тэмдэглэгдээгүй. Харин зайн галай хүсэ алмаһанай түлөө урмашуулгада гаргашалагдаха ёһотой мүнгэн һара бүри хэрэглэгдэнгүй үлэшэнхэй байба. Гэхэтэй хамта, зайн галай хүсэ, локомотивай түлишэ алмадаг хүнүүд, бригаданууд яһала бии юм.

Буряадай АССР-эй Арадай хиналтын комитет өөрынгөө заседани дээрэ түмэр замай Улаан-Үдын отделенидэ элирүүлэгдэһэн эдэ дутуу дундануудые хаража үзөөд, начальник нүхэр А. А. Кванталиани, ахалагша инженер нүхэр В. П. Жиделев гэгшэдтэ зайн галай хүсэ алмаха тухай парти, правительствын тогтоолнуудые бэелүүлдэг болохыень, 1972 оной апрелиин 20 болотор бүхы дутагдалнуудаа усадхаад, хэды шэнээн зайн галай хүсэ алмаһанаа мэдээсэхыень уялгалба.

М. СОЛОМЕННЫЙ,
Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй штатна бэшэ таһагые даагша.

ОДО МҮШЭНДЭЛ ЯЛАРЖА БАЙГ!

1921-1923 онуудта Баргажанай аймагай Уланай сомондо секретаряар хүдэлдэг байгааб. Уланай сомоной мэдэлдэ ородог Тоонхо, Алаача, Хабаржаан, Үгдэ, Сээмэй, Дагальжап, Улзаха гэхэ мэтэ нютагуудта ехэнхидээ буряад, хэдэн арбаад хамниган ба ород яһанай хүн зон—бултадаа 400 шахуу үрхэтэ айл ажаһуудаг бэлэй. Гол түлэб мал ажалтай, тэрэнэйнгээ хажуугаар олонхидынь өөһэдынгөө хэрэгсэлэй тарла ургуулдаг, агнуури хэдэг, алтанай газарта ашаа шэрэдэг, юрэнхыдөө ехэл ажалша хүнүүд агша һэн.

Тэрэ сагта хуушан монголоор уншаха хүнүүд хургаар даража тоолохоор үсөөн байгаа. Юуб гэхэдэ, 1844 ондо нээгдэһэн Уланай эхин шатын һургуули дүүргэһэн гү, али 2-3 класс хүрэтэр һураад болиһон хүнүүд гансал ород дээрэ уншадаг байһан. Тэрэ һургуулиин приходско байһан хадань, монгол хэлэн заагдадаггүй байгаа ха юм.

Һургуулитайханшье буряад хүнүүд газетэ гээшые абадаггүй, уншадагшьегүй ябадаг байһан. Би 1915-1918 онуудаар Баргажан тосхондо һуража байхадаа, «Биржевые ведомости» гэжэ газетэ хараһанаа һананаб. Юрэдөө, хаана юун наймаалагданаб, юу захижа болохоб гэжэ уншаһанһаа ондоо юумэн һанагданагүй. Һүүлдэ ревкомдо хүдэлжэ байхадам, «Власть труда» гэжэ Эрхүүдэ гарадаг газетэ ерэдэг болоо һэн. Тиигээд 1922 оной эхеэр гээшэ һэн ха, аймагай ревкомһоо ерэһэн зузаан пакет задалхадамни, «Шэнэ байдал» гэжэ хуушан монгол хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн, Шэтэ хотодо хэблэгдэдэг газетэ гаража ерээ бэлэй. Энэ газетые хүн зонойнгоо дунда тараагты гэжэ аймагай ревком бэшэһэн байгаа. Түрүүлэгшэтэйгээ хамта тэрэ газетые ехэл һонирхожо уншаа бэлэйбди. Сомоной Соведтэ гансал түрүүлэгшэ секретарь хоёр хүдэлдэг һэн хадань, хэхэ хүдэлмэри айхабтар ехэ байгаа. Сомонойнгоо бүхы газарые хэмжэжэ, шэнээр хубаарилха (урдань газар хадаа малай тоогоор хубаагдадаг, тиимэ дээрэһээ баяд, ноёд хэмгүй ехэ, һайн газарнуудые эзэлдэг байһан), мал адууһа бүридхэхэ, хүн зоной бүхы мэдээ суглуулха, алба татабари, арадай армиин хэрэгсэлдэ дулаан хубсаһа гулидхаха гэхэ мэтэ. Эдэниие бэшэжэ, хүдөө айлнуудаар ябахадаа, тэрэ «Шэнэ байдал» газетэеэ бариад, заримандань уншажа үгэжэ, өөһэдөө уншахаар хүнүүдтэ үдэрэй, үдэшын саг соо уншахыень үгэжэ ябагша һэм.

Түрүүшээр сомоной ревкомдо ерэһэн тэрэ нэгэ газетэеэ үлтирхэжэ хахартар, һэе болоторнь уншадаг һэмди. Һүүлдэ «Бурят-Монголой үнэнтэй» баһал тиигэжэ танилсуулдаг байгаабди. Энэ газетые захижа абадаг хүнүүд байгаа. Тэдээнһээ газетын һониниие дуулахаяа ошодог хүнүүд нютаг бүри олон байһан юм. Сомоной ревкомдо гү, али Соведтэ һуухада, 10-15 модоной газарһаа һонин дуулахаяа зорюута ерэдэг зон али олон байгша һэн. Олон юумэнүүдые уншаад, шадахыса тайлбарилжа, хэлэжэ үгэдэг байгааб. «Сомоной Соведтэ ерэжэ, шэнэ һониниие дуулабабди» гэжэ сэдьхэлээ ханаһан хүнүүд баяртайгаар гаража ошодог һэн. Тэрэ үедэ хүдөөдэ соёл болбосоролой гуламта гэхээр уншалгын байшан, улаан булан гэхэ мэтэ юумэнүүд үшөө үгы байгаа бшуу. Тэдэ хожомынь бии болоо һэн.

1923-24 онуудһаа хойшо «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүдтэ өөрынгөө сомондо туйлагдаһан амжалтанууд тухай бэшэдэг болоһон хүм.

«Шэнэ байдал», илангаяа «Бурят-Монголой үнэн», «Буряад үнэн» газетэнүүд түрэлхи хэлэн дээрэмнай гаража, буряад зонойнгоо шэнэ байдалда орохо, тэдэниие эрдэм һургуулитай болгохо, соёл-болбосорол нэбтэрүүлхэ талаар нилээд ехэ үүргэтэй гээшэ. Үнгэрһэн 50 жэл соо хэһэн, бүтээһэн хэрэгынь хэмжээлшэгүй ехэ юм ааб даа.

Мүнөө үедэ хүн бүхэн бага, ехэгүй ном, газетэ уншангүй байжа шадахаяа болинхой. «Буряад үнэн» газетэеэ уншангүй, үглөөнэй сай уудаггүй хүнүүдшье нилээд олон ааб даа.

«Буряад үнэн» газетэмнай буряад зондоо баяр асаран, огторгойн одо мүшэн шэнги хододоо яларжа байг лэ!

Б. МУЖАНОВ,
тусхайта пенсионер.

Һүүлэй үедэ Киевтэ жэл бүри 20—25 мянган гэр байра ашаглалгада үгтэнэ. Эндэ илангаяа түргэнөөр Днепр мүрэнэй зүүн эрьеын кварталнууд урган хүгжэнэ. Эндэхи Дарница, Березняки, Лесной, Воскресенка гэхэ мэтэ һууринуудта 9—16 дабхар гэрнүүд бодоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Днепрэй зүүн эрьеын Березняки һууринай шэнэ барилганууд.

АПН-эй фото.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ҮХИБҮҮДЭЙ ШЭНЭ СААД

Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Хилгана нютагта гол түлэб малшад, һаалишад ажаһуудаг юм. Энээнһээ урагша эндэхи зарим эхэнэрнүүд үхибүүдээ байлгаха газаргүй дээрэһээ ниитын ажалда хабаадалсаха аргагүйдэдэг һэн. Үхибүүдээ байлгаха газартай болоо һаа, хойшоо таталюургүй, һанаа амархан ажалдаа ябадаг болохо һэмди гэжэ эндэхи эхэнэрнүүд ходо хөөрэлдэдэг бэлэй.

Мүнөө хүүгэдэй саад эндэ нээгдэжэ, нютагай зониие ехэтэ баясуулба. Хилганын һаалишад үхибүүдтээ һанаагаа зобохоёо болижо, ажалдаа шударгы һайнаар хандадаг болобо.

Ц. ЦЫДЫПОВ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭД ОЛООРОО ҺУРАНА

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан «Электромашина» заводой коллектив эрдэм болбосороло дээшэлүүлэн һураха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Заводой дэргэдэ коммунис ажалай һуралсалай 15 кружогууд эмхидхэгдэһэн. Энэ кружогуудта хамта дээрээ 320 хүдэлмэришэд һуралсана. Токарьнууд, слесарьнүүд, хэбшэд, утаһа орёогшод эдэ кружогуудта хабаадалсажа, эрдэм болбосороло дээшэлүүлэн һуража эхилээ.

Н. ДЕМИН.

ШЭНЭ НОМУУД АБТАБА

Республикын болон Улаан-Үдэ хотын ажалшадһаа захил абадаг магазинда шэнэ номууд абтаба. Тэдэнэй дунда В. И. Ленинэй зохёолнуудай хоёрдохи боти, дипломатическа словариин 2-дохи, литературна энциклопедиин 6-дахи, дэлхэйн искусствын памятнигай дүрбэдэхи ботинууд бии.

Мүн энэ магазинда А. Фадеевэй, С. Михалковой, А. Гайдарай зохёолнуудай түрүүшын ба ээлжээтэ ботинууд, Марк Твен, С. Маршак гэгшэдэй зохёолнууд абтанхай. Энээнһээ гадна, медицинын, научна атеизмын асуудалнуудта зорюулагдаһан номууд манай магазинда олоор абтаһан байна. Тиихэдэ Советскэ Союз, Россин Федераци, Алас-Дурна зүг гэһэн гаршагуудтай номууд олоной анхарал татахань дамжагггүй. Илангаяа үнгэржэ ябаһан жэлдэ шэнэ зохёолнуудта захил хэгшэд ээлжээтэ номуудаа саг соонь ерэжэ абахыетнай хүсэнэ, хүлеэнэшьебди.

П. БУДАЖАПОВА,
магазиниие даагша.

„Эхэ-Герой“ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ олгогдобо

«Эхэ-Герой» гэһэн орден ба СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй грамотануудые барюулгатайгаар **«Эхэ-Герой»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ арба, арба гаран үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн Буряадай АССР-эй доро дурсагдагша эхэнүүдтэ 1971 оной ноябриин 22-ой Указаар СССР-эй Верховно Советэй Президиум олгобо:

1. **Бальжинимаева** Галина Лобсановнада — Мухар-Шэбэрэй аймагай Нарһата тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. **Будаева** Гармажап Ринчиновнада—Зэдын аймагай Ториин совхозой хүдэлмэришэн.
3. **Булыгина** Анна Макаровнада — Улаан-Үдын аймагай Барыкино-Ключи тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. **Вороненко** Таисия Фёдоровнада — Яруунын аймагай Тужинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. **Горбунова** Лидия Ивановнада — Прибайкалиин районой Старое Татаурово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
6. **Заводова** Зинаида Александровнада — Загарайн аймаг, хүдэлмэрилэгшэ.
7. **Сампилова** Ханда Буянтуевнада — Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
8. **Табулинская** Агрипина Ермолаевнада — Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. **Цыжипова** Вера Дашиевнада—Хориин аймагай Тээгдэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

СПОРТЫН ҺОНИНУУД

ЗЭДЫН БҮХЭШҮҮЛ СОЛОЁО ДУУДУУЛАА

МНР-эй ревсомолой 50 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан, Зэдын аймагай бүхэ барилдаашадай команда МНР-эй Булган аймагай барилдаашадтай мүрысэхөөр уригдаһан байгаа. Республикын бүхэ барилдаашадай мүрысөөндэ таба дахин чемпион болоһон, Советскэ Союзай дээдэ һургуулинуудай студентнүүдэй дунда хоёрдохи һуури эзэлһэн Борьёогой совхозой хонишон Владимир Галсанов, Буряадай республикын чемпион Николай Гомбоев, барилдаагаар чемпион байһан, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой комсомолой организациин секретарь Цыдендамба Аюшеев, «Заречный» совхозой механизатор Алексей Эрдынеев, хоёр дахин республикын чемпион байһан Ториин совхозой главна зоотехник Борис Семёнов, таба дахин республикын чемпион болоһон, аймагай «Урожай» бүлгэмэй түрүүлэгшэ Анатолий Будунов гэгшэд Зэдын барилдаашадай командын бүридэлдэ оролсоһон байна. СССР-эй спортын мастер, республиканска категориин судья, тренер Василий Гармаев энэ спортивна делегациие толгойлжо ошоһон юм.

Зэдын аймагай бүхэ барилдаашадай командые Булган аймагай спортдо дуратайшуул хани халуунаар угтаа.

МНР-эй спортын мастер, уласхоорондын категориин судья Лодой Ойдов Улаан-Баатарһаа ерэжэ, мүрысөөнэй главна судья болоо. Монгол ханинарай зүгһөө 6-6 хүнһөө бүридэһэн хоёр команда табигдаба. Зэдын аймагай барилдаашад хоёр уулзалгын дүнгөөр, хамта дээрэ 7, 5:4, 5 гэһэн очкотойгоор илалта түйлаа.

Монгол орондоо сууда гараһан, МНР-эй барилдаашадай дунда хоёрдохи һуури эзэлһэн барилдаашан Жамьяндоржые Анатолий Будунов булиһан байна.

МНР-эй Булганай райкомой нэгэдэхи секретарь Цэрэннадмид Буряадай АССР-эй Зэдын аймагай барилдаашадай командые түйлаһан амжалтаарнь халуунаар амаршалаад, мүрысөөндэ зоримгойгоор тэмсэһэнэйнь түлөө Анатолий Будунов, Цыдендамба Аюшеев хоёрто үнэтэй бэлэг, шан барюулаа.

С. БАИРОВ.

ХОЁРДОХИ ҺУУРИ ЭЗЭЛЖЭ ЕРЭЭ

МНР-эй ниислэл — Улаан-Баатар хотодо ноябриин 20-һоо боксоор уласхоорондын мүрысөөн үнгэргэгдэхэнь гэжэ уншагшадтаа һаяхан мэдээсэһэн байгаабди. Энэ мүрысөөндэ Кубын, Польшын, манай Буряадай АССР-эй, МНР-эй суглуулагдамал команданууд хабаадалсажа, гурбан үдэрэй туршада түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэһэн байна.

Уржадэр Буряадай АССР-эй суглуулагдамал командын спортсменүүд бронзо медальда хүртэжэ, командаараа хоёрдохи һуури эзэлжэ ерэһэн байна. Өөрынгөө орондо наада үнгэргэһэн Монголой Арадай Республикын команда түрүү һуури эзэлээ. Удаадахи хоёр һуурииие Польшын, Кубын команданууд эзэлһэн байна.

Һонирхолтой энэ мүрысөөндэ 57 килограммай шэгнүүртэн соо һоо Польшын Арадай Республикын боксёр Гланский шалгараа. Тэрэ олимпиин нааданда хабаадалсахадаа мүнгэн медальда хүртэһэн намтартай. Мүн эндэ Кубын спортын габьяата мастер Молинэ, Азиин оронуудай командануудай мүрысөөндэ хабаадалсахадаа чемпион болоһон Алтан Хуяг (МНР) болон бусад боксын һайн техникэ харуулаа. Буряадай АССР-эй боксернууд соо һоо Россин Федерациин чемпион Павел Федотов, манай республикын үнинэй боксёрнуудай нэгэн Бато Нимаев, ургажа ябаа залуу спортсмен Сергей Железняк гэгшэд уулзалга бүхэнөө шадамар бэрхээр үнгэргэжэ, эндэ суглаагшадые баясуулһан байха юм.

* * *

Боксоор комсомолой Улаан-Үдын городской комитедэй шанда хүртэхын түлөө мэрысөөн үсэгэлдэр эхилбэ. Мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын «Буревестник», «Труд», «Спартак», «Локомотив», «Урожай». транспортын «Локомотив» бүлгэмүүдэй, ЛВРЗ-гэй спортын клубай боксёрнууд хабаадалсана. Мүрысөөндэ эдиршүүлэй, эрэшүүлэй командануд түрүү һууриин түлөө хоорондоо шангаар тулалдаа.

Мүрысөөн түмэр замшадай клуб соо үглөөнэй 10 часһаа (мүнөөдэр), үглөөдэр үдэшын 5 часһаа эхилхэ юм.

Манай корр.

СПАРТАКИАДЫН ДҮН ЮУ ХАРУУЛААБ?

«Урожай бүлгэмэй спортсменүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн зунай зургаадахи спартакиада дүүрэбэ. Хабарһаа хойшо эхилһэн энэ спартакиада гурбан ондоо шатада үнгэргэгдэһэн байна. Түрүүшын ээлжээндэ республикын колхоз, совхозуудай физкультурнигууд хоорондоо мүрысөө юм. Хоёрдохидонь, аймагуудай эрхим командануд удаадахи — түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө шанга тулалдаа үнгэргэһэн байгаа.

Эгээн түрүүлэн дүрэ буляалдалгаар болоһон барилдаанда Түнхэнэй бүхэшүүл эрхимлээ һэн. Тиигээшье һаа, бүхы аймагуудай бүхэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй тулалдаанда Кабанскын, Прибайкалиин аймагуудай, хүдөө ажахын институдай бүхэшүүлэй командануд шалгаржа, түрүүшын гурбан һуури эзэлээ бэлэй.

Спартакиадын удаадахи программада хүнгэн атлетикэ, велосипедээр урилдаан, футбол наадалга оруулагдаһан байгаа. Эндэ Кабанскын спортсменүүд бултанһаа һайн амжалта харуулжа шадаа. Тэдэнэр хүнгэн атлетикээр, велосипедээр урилдахадаа түрүү һууринуудта, футболоор хоёрдохи һуурида гарахадаа алишье аймагай командануудта хүсэгдэхэеэ болёо бэлэй. Тиигэжэ олон спортсменүүдээрээ суурхадаг хүдөө ажахын институдай команда аяар хойно — табадахи һуурида гараһан байха юм. Эдэнэр хүнгэн атлетикэ, футболоор үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаагүй, ялын олон очконуудтай болоһон байгаа. Дүрэ буляалдалгаар, волейболоор, мэргэн буудалгаар, шатараар, буряад барилдаагаар үнгэргэгдэһэн нааданууд та түрүүлээшье һаа, эрхимлэгшэдые хүсөөгүй. Зүгөөр хоёрдохи, гурбадахи һуури эзэлхын тула бусад командануудай дунда шанга тулалдаан болоо. Эндэ Түнхэнэй, Прибайкалиин аймагуудай спортсменүүд ёһотой гэгшын мүрысөө, тулалдаа үнгэргэһэн байха юм. Һүүлэй һүүлдэ эдэнэр тус тустаа 36 очкотой болож[...] хоёрдохи, гурбадахи һуури х[...] баалдаһан байна. Дүрбэдэхи һу[...] ри Улаан-Үдын аймагай команд[...] эзэлбэ.

Эндэ Түнхэнэй, Прибайка[...] лиин аймагуудай «Урожай» бү[...] гэмэй райсоведүүдэй хэһэн, э[...] хидхэһэн хүдэлмэриие тэмдэглэ[...] мээр. Мүн Сэлэнгын аймага[...] спортсменүүд үнгэрһэн спарт[...] киадада яһала һайн амжалта х[...] руулаа. Юуб гэхэдэ, урдань т[...] аймагай спортсменүүд респу[...] ликын түрүү һуури эзэлхэ м[...] рысөөндэ үсөөн хабаадалса[...] байһан юм. Һүүлэй үедэ дурса[...] дагша аймагуудта «Урожай» бү[...] гэмэй райсоведүүдэй түрүүлэ[...] шэнэрээр олоной дунда спорты[...] хүдэлмэри һэргээжэ шадамаа[...] бэрхэ, залуу хүтэлбэрилэгшэ[...] дэбжүүлэгдэһэн. Тиигэжэ В. Ко[...] марицын, И. Егоров, Н. Эрдыне[...] ев гэгшэд аймагуудайнгаа спор[...] сменүүдэй дунда спортын хүдэ[...] мэри яһала һэргээһэн, олон з[...] луушуулые хабаадуулжа шада[...] һан байна.

Гэхэтэй хамта, спартакиады[...] мүрысөөнүүдтэ волейболоор ү[...] гэргэгдэһэн тулалдаанда хамт[...] даа эрэшүүлэй 15, эхэнэрнүү[...] 8 команда хабаадалсаһан ба[...] гаа һаа, спортын бусад зүй[...] нүүдээр үнгэргэгдэһэн мүрысөө[...] дэ үсөөхэн лэ команда хабаада[...] саа. Энэ юун тухай гэршэлнэ[...] гэхэдэ, нэн түрүүлэн хүдөө н[...] тагуудта спортдо үсөөн хүн х[...] баадуулагдадаг, һонирходоггү[...] байһыень гэршэлнэ. Саашада[...] эдэ бүгэдээ усадхажа, спорты[...] мүрысөөнүүдтэ олон спортсмену[...] дые хабаадуулха зорилго айма[...] гай, спортын бүлгэм, эмхинүү[...] урда табигдаха зэргэтэй.

В. БАДМАЕВ.

ХОЛЫН МАЛШАДЫЕ БАЯСУУЛАГША

Хажуу таладаа «Автолавка» гэһэн гаршагтай машина Ивалгын райпогой хашаа соо һоо үглөө бүри эртэлэн гараад, ута харгыда мордоно. Тиихэдээ баруун голнуудта хүрэжэ, Гильбэр, Оронгын колхозуудай холын үбэлжөөндэ байһан малшадта ошохоёо зорибо гээшэ.

Энэ машинын эзэн Дашинима Нимаев Ивалга нютагай эгээн үнинэй жолоошодой нэгэн юм. Мүнөө жара наһаяа шахажа ябаһан болобошье, яһала шамбай сарюун зангаараа. Нягта нарин, үнэн шударгы хүн хадаа ажал дээрээ ходо магтаалтай байдаг.

Нүхэр Нимаев һүүлэй хэдэн жэл удаагуур Ивалгын райподо хилээмэ зөөдэг машинада хүдэлһэн юм. Тиихэдээ үглөөнэй үүрсүүрээр Улаан-Үдэ эртэлжэ ошоод, хаһа саг соонь хилээмэ асаржа, магазинуудта тараадаг байгаа. Нигэжэ тэрэнэй оролдолгын ашаар нютагайнь зон хилээмээр дуталдажа үзөөгүй, өөртэнь баясхалан хүргэдэг.

Оролдосотой бэрхэ жолоошон байһан хаданъ Дашинима Жаповичта автолавка даалгажа үгэһэн байгаа. Теэд нүхэр Нимаев тэрэ этигэл найдабариие хүсэд харюулна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

«Коммунизм» колхозой уужам тала дээгүүр тараһан малай байранууд яһала олон ааб даа.

Гэбэшье Дашинима нэгэтэшье оройтожо, удааржа байнгүй, холын үбэлжөөндэ байһан хонишод, малшадта шухала хэрэгтэй. эд бараа абаашажа наймаална. Тиихэдэ тэдэнэй хэдэн хоног урид захиһан юумые алгасалгүй олојо абаашадаг зантай. Тиигэжэ улад зоной хэрэглэмжэдэ анхаралтай хандадаг байһанайнь түлөө малшад Дашинимада баяр баясхалан хүргэнэ.

В. ГАЛДАНОВ.

ПРАВДА · БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Советэй гурбадахи сессиин материалнууд. Л. Синегрибов, С. Цыдыпов гэгшэдэй «Сүүдхэдээ—мянган километр» гэһэн фоторепортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Гарай ажал» — З. Вязинскиин статья. «Модо бэлэдхэлгын машинануудай хүдэлмэриин бүтээсэ» И. Богатых гэгшын статья. Фе[...] етон.

Гурбадахи хуудаһанда: СС[...] эй наймадахи зарлалай Верхо[...] Советэй гурбадахи сессиин м[...] риалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ки[...] фильмдэ рецензи. «Гол тем[...] —ажалша хүн» Б. Бадмаевай [...] тья. Соёл культурын хроник[...]

ХИЛЫН СААНАҺАА

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ХҮГЖЭЛТЫН ХҮСЭНҮҮДЭЙ МАНЛАЙДА

Партиин XXIV съездһээ хойшо КПСС-эй ЦК-гай бэелүүлһэн уласхоорондын ажал ябуулга тухай КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолые, мүн СССР-эй Верховно Советэй сессиин материалнуудые хилын саанахи хэблэл үргэнөөр тайлбарилан бэшэнэ.

СОФИ. Советскэ Союзай уласхоорондын бүхы ажал ябуулгань тэрэнэй экономическа, политическэ болон оборонно хүсэнэй хэлбэришэгүй хүгжэлтэдэ түшэглэнэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолой үгэнүүдэй тон зүб байһые СССР-эй Верховно Советэй сесси гэршэлнэ гээд Болгариин «Земедельско знаме» газетэ. «Мүнөө үсын хүдэлөөнэй агууехэ хүсэн» гэһэн гаршагтай статья соогоо бэшэнэ.

УЛААН-БААТАР. «Советскэ Союзай гадаадын политикые дэмжэнэбди» гэһэн томо гаршаг доро партиин XXIV съездһээ хойшо КПСС-эй ЦК-гай бэелүүлһэн уласхоорондын ажал ябуулга тухай КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолые «Үнэн» газетэ нэгэдэхи хуудаһандаа толилбо.

Монгол арад КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлһон гадаадын политическэ программын бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһые һайшаан дэмжэнэ гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

ПАРИЖ. СССР-тэ промышленна ба хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 1975-дахи ондо США-гай мүнөөнэй хэмжээнһээ үлүү гараха гээд «Монд»газетэ тэмдэглэнэ.

ЛОНДОН. «Экономическа үргэн ехэ, бата тогтууритай хүгжэлтын программа» гэжэ Советскэ Союзай табан жэлэй шэнэ түсэбые «Файнэйншл таймс» гэжэ газетэ нэрлэнэ.

ДЕЛИ. Эрдэм ба техникын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын үндэһөөр, совет экономикые хурдан түргэнөөр саашадань хүгжөөхэ асари ехэ түсэб гэжэ «Пэтриот» газетэ шэнэ табан жэлэй түсэб тухай бэшэнэ.

ОТТАВА. Эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдалые хангаха зорилготой Советскэ Союзай анхарал оролдолгые «Глоб энд мэйл» гэжэ газетэ үндэрөөр сэгнэнэ. Энэнь шэнэ табан жэлэй программа үнэн нэтэрүүгээр дүүргэхэ гэһэн совет хүнүүдэй ажалай эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэнэ гэжэ тус газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

САНТЬЯГО. «Советскэ Союз холын хараа түсэбтэй» гэжэ гаршаглагдаһан статья дотороо «Сигло» гэжэ газетэ иигэжэ бэшэнэ: СССР-эй Верховно Советэй сессиин материалнуудтай танилсаһан хүн бүхэн шэнэ табан жэлэй программын арад зонойнгоо эрилтые, тэдэнэй байдалые улам һайжаруулха зорилготой гээд мэдэхэ аргатай байна.

ГДР-эй АРАДАЙ ПАЛАТЫН ЗАСЕДАНИ

БЕРЛИН. (ТАСС). Республикын гүрэнэй зургаануудые һунгалгада зорюулагдаһан ГДР-эй Арадай палатын шэнэ зарлалай түрүүшын заседани эндэ ноябриин 26-да болобо.

Арадай палатын Президиумэй гэшүүд ба түрүүлэгшэнэрые заседани дээрээ һунгаба. ГДР-эй гүрэнэй засагай дээдэ зурганай түрүүлэгшээр Г. Геттинг дахинаа һунгагдаа. СЕПГ-гэй ЦК-гай, мүн Арадай палатын бүхы фракцинуудай зүгһөө СЕПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, депутат Э. Хонеккерэй дурадхалаар ГДР-эй Гүрэнэй Советэй түрүүлэгшээр В.Ульбрихт нэгэн дуугаар дахинаа һунгагдаба.

Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ, тэрэнэй орлогшонор ба гэшүүд тангаригаа үгэбэ. ГДР-эй гүрэнэй Советэй түрүүлэгшэ В. Ульбрихт мэдүүлгэ хэхэдээ, ГДР-эй дотоодын ба гадаадын политикын шухала асуудалнууд дээрэ тогтожо, ГДР-эй урда табигдаһан зорилгонуудые тодорхойлбо. ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшээр В. Штоф нэгэн дуугаар дахинаа һунгагдаа. Правительство байгуулха гэжэ Арадай палата тэрээндэ даалгаба. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, депутат Ф. Эберт СЕПГ-гэй ЦК-гай, Арадай палатын бүхы фракцинуудай зүгһөө СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, депутат Э. Хонеккерые ГДР-эй оборонын национальна Советэй түрүүлэгшээр һунгаха дурадхал оруулаа. Депутадууд Э. Хонеккерые энэ тушаалда нэгэн дуугаар дахинаа һунгаба.

Һүүлээрнь Арадай палатын саг үргэлжын комиссинуудай шэнэ состав һунгагдаа.

Энээгээр Арадай палата хүдэлмэрээ дүүргэбэ.

Рауэдэхи түрмэдэ буһалгаан болобо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Холбоото Штадуудай түрмэдэ үшөө нэгэ буһалгаан болобо. Үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг ябадалда, ариг сэбэрые сахидаггүй ушарта эсэргүүсэн, Нью-Джерси штадай Рауэй түрмэдэ хаагдаһан 600 шахуу хүн буһалгаа хэжэ, түрмын талмайн нэгэ хубиие эзэлээд, 6 харуулшадые мэдэлдээ абажа, эрилтэнүүдыемнай саг дарыдань хаража үзэгты гэһэн эрилтэ табиба.

Штадай засагаархид үни удаан хэлсээ хэһэнэй удаа түрмэдэ байгшадай эрилтэнүүдые хараадаа абахабди гэжэ найдуулаа. Ноябриин 25-най үдэшэ түрмэдэ байгшадай мэдэлдэ ороһон харуулшад сүлөөдэ гараба.

Рауэй гэжэ түрмэ Нью-Джерси штадай онсо ёһо гуримтай хоёр түрмын нэгэниинь болоно. Түрмэдэ хаагдаһан бүхы хүнүүдэй 75 процентнь негрнүүд юм.

ПАРЛАМЕНТАРИНАР БУРУУШААНА

ЛОНДОН. (ТАСС). Парламентын дэргэдэ болоһон демонстрацида хабаадагшадые хэрзэгыгээр хаһээбэ гэжэ буруушаажа байһанаа парламентын гэшүүд—лейбористнууд мэдүүлбэ. Полициинхид хэтэрмэ ааша гаргаа, тиимэһээнь энэ хэрэгые мүрдэхэ шухала гэһэн эрилтэ табяа.

Орон доторхи олон хүн зоной хүдэлмэригүйдэлгые һүжэрөөһэн правительствын политикые буруушааһан демонстрантнуудай жагсаалай Лондоной үйлсөөр дабшажа ябахада, Вестминстерэй дэргэдэ 2000 шахуу хүн зон сугларaa. Торинуудай арад зондо эсэргүү политикые буруушаажа байһанаа мэдүүлхэеэ тэдэнэр сугларaa бшуу. Эгээл энэ үедэ сугларагшад ба полици хоёрой хоорондо шанга тулалдаанууд болобо. Тиин 17 хүн хиналтада абтаһан байна.

Полициие гэмнэһэн олон тоото эрилтые парламентын гэшүүдэй табиһанай удаа общинануудай палатын спикер С. Ллойд гэгшэ мүрдэлгэ хэхые зүбшөөһэн байна.

ПОРТУГАЛИДА ҺАНУУЛГА ХЭБЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сенегалай газар дайда ба хүн зондонь эсэргүүгээр зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ үйлэдэжэ байһан хүсэрхэлгэ ба хохидолто ябуулгые Португалиин хэрбээ дары түргэн болюулангүй, Сенегалай бэеэ даанхай ба газар дайдын ойроо хүртэшэгүй байдалые хүндэлхэ гүйсэд хэмжээ абаагүй һаань, Аюлгүйн Совет тохёолдоод байһан байдалые, хаража, саашанхи хэмжээ абахын тула зүблөө зарлаха баатай болохонь. Португалиин колонизаторнуудай ээрхэг түримхэй политикаар Африка түбидэ тохёолдоһон бэрхэшээлтэ байдалые хаража үзэхэ зуураа, Аюулгүйн Совет өөрынгөө резолюци соо иимэ һануулга хэбэ.

Африкын гурбан орон-Бурунди, Сомали ба Сьерра-Леоне гүрэнүүдэй дурадхаһан резолюциин түлөө Аюулгүйн Советэй (гансахан США-гай түлөөлэгшэһөө бэшэн) бүхы гэшүүд дуугаа үгэһэн байна.

Гүрэнэйнгөө засаг түрэдэ хашагдаһан Зүүн Пакистанай олон зон Инди уруу тэрьелэн ороно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Индидэ тэрьелэн ерэһэн зон Пакистан Инди хоёрой хилэ шадархи Иччхамоти мүрэниие гаталаад байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Штабуудай начальнигуудай зүблөөн

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабуудай начальнигуудай зүблөөн эндэ боложо дүүрэбэ. 12 гүрэнэй делегаци энэ зүблөөндэ хабаадалсаа.

Зүблөөндэ хабаадагшад Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай начальник Саад Ад-Дин Шазли гэгшын хэһэн Дүтын Зүүн зүгтэхи сэрэгэй байдал тухай элидхэлые дэмжэжэ, ноябриин 27-до Каирта нээгдэхэ Араб оронуудай хамтын оборонын Советэй сессиин зүбшэхэ асуудалнуудые баталан абаба.

ЭНХИР ЭКРАН

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[...]
11.30 — «Город мастер[...]» гэһэн үхибүүдтэ зорюула[...]һан уран һайханай фильм.

МОСКВА ХАРУУЛНА:
13.00 — орон доторхи [...]ниин. 13.05 — «Хонхо» г[...] үхибүүдтэ зорюулагдаһан [...]жуулга. 13.35 — арадай т[...]визионно университет. 14[...] — киногой аяншалгада д[...]тайшуулай клуб. 15.20 «СССР-эй Верховно Сове[...] депутадууд хөөрэнэ» г[...] дамжуулга. 15.30 — «Пл[...]та «Океан» гэһэн эднршүү[...] зорюулагдаһан дамжуу[...] 16.30 — хүгжэмтэ киоск.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛН[...]
17.00 — «Тэрмээлжэн шоргоолжсо» гэһэн му[...] фильм.

МОСКВА ХАРУУЛНА:
17.10 — «Театральная [...]ша» гэһэн дамжуулга. 1[...] — «Пан Володыевский» г[...] уран һайханай фильмын [...]хи серинь харуулагдаха. 1[...] — концерт. 20.00 — т[...]хидтэ зорюулагдаһан дам[...]га.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛН[...]
21.00 — «Буряадай ли[...]тура ба искусство» гэһэн [...]жуулга. 21.45 — «Бүхэсо[...] телевизионно фильмүүдэй [...]тивалиин лауреадууд» г[...] дамжуулга.

МОСКВА ХАРУУЛНА:
22.30—литературна ун[...]га. 23.00 — уласхооро[...] мүрысөөн.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Манай адрес, телефону[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ле[...] 35. Телефоны: редактор[...] 54-54, приёмная—54-93, [...] редактора—68-08, зам. р[...]тора—62-62, ответ. секре[...] —34-05. общественная п[...]ная—56-62, машинное бю[...] —50-52, зам. ответ. секре[...] —36-76, отделы: парти[...] жизни —60-91, сельского [...]зяйства—64-36, 63-86, п[...]ганды и агитации—56-23, [...]мышленност и строитель[...] —61-35, советского строи[...]ства и быта—69-58, куль[...] и школ—60-21, писем и [...] селькоров—67-81, информ[...] 57-63, фотолаборатори[...] 33-61.

Н-04626. Заказ № 11[...]